

Univerzita Karlova
Přírodovědecká fakulta

Studijní program: Geografie
Studijní obor: Geografie a kartografie

Kateřina Obrazov

Historick atlas bitvy u Slavkova

Historical atlas of the battle of Austerlitz

Bakalrsk práce

Vedoucí práce/Školitel: Ing. Miroslav abelka

Praha, 2021

UNIVERZITA KARLOVA

Přírodovědecká fakulta

Katedra aplikované geoinformatiky a kartografie

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: **Kateřina Obrazová**

Studijní obor: **Geografie a kartografie**

Garant studijního programu/oboru vám schválil přidělení této bakalářské práce:

Název práce:

Historický atlas bitvy u Slavkova

Předběžná náplň práce

Bitva u Slavkova, zvaná též bitvou tří císařů, v zahraničí známá také jako bitva u Austerlitz, bylo jedno z hlavních střetnutí napoleonských válek a jedna z nejslavnějších bitev, které se kdy odehrály na našem území. Cílem bakalářské práce je navrhnout a vytvořit historický atlas této bitvy.

V teoretické části bude proveden soupis a analýza dostupných kartografických produktů, které se věnují uvedené bitvě. Součástí práce bude stručné představení aktérů a průběhu bitvy u Slavkova. Dále bude provedena analýza tvorby rekonstrukčních map bitev a tematických historických atlasů. Na základě uvedené analýzy studentka vytvoří vlastní návrh tematického historického atlasu včetně znakového klíče.

Praktickým výstupem pak bude tematický historický atlas bitvy u Slavkova zahrnující jak topografické mapy, tak také doprovodné texty, obrázky nebo tabulky. V závěrečné diskuzi bude provedeno kritické zhodnocení celého díla.

Rozsah průvodní zprávy: 40–60 stran.

Rozsah grafických prací: v rámci textu a atlas jako příloha.

Seznam odborné literatury:

- 1) Castle, I. (2007): Slavkov 1805 – Osud císařství. Grada, Praha.
- 2) Mach, D. (2019): Tvorba historického atlasu bitvy u Hradce Králové. Bakalářská práce. Katedra aplikované geoinformatiky a kartografie PŘF UK, Praha.
- 3) Semotanová, E. (2007): Dějiny, současnost a perspektivy rekonstrukčních map. Historická geografie, 34, 197–215.
- 4) Voženílek, V., Kaňok, J. a kol. (2011): Metody tematické kartografie – vizualizace prostorových jevů. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Miroslav Čábelka**

Datum zadání bakalářské práce: 16. 12. 2020

Termín odevzdání bakalářské práce: dle harmonogramu příslušného akademického roku

Platnost tohoto zadání je po dobu jednoho akademického roku.

V Praze dne 17. 12. 2020

.....
Vedoucí katedry

.....
Vedoucí práce

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze dne

.....

Kateřina Obrazová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu bakalářské práce Ing. Miroslavu Čábelkovi. Dále děkuji svému příteli za psychickou podporu během tvorby práce. Práci bych chtěla věnovat mé babičce.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá bitvou u Slavkova, též známou jako bitva tří císařů či Austerlitz, která se na našem území odehrála 6. prosince 1805. Bitva byla jedním z nejdůležitějších Napoleonových vítězství a vedla k rozpadu Svaté říše římské. Cílem práce je navrhnout a vytvořit historický atlas této bitvy. V teoretické části je proveden soupis a analýza dostupných kartografických produktů, které se věnují uvedené bitvě. Součástí práce je v rámci historického kontextu představení napoleonských válek, jejich účastníků a průběhu bitvy u Slavkova.

Na základě analýzy je vytvořen vlastní návrh tematického historického atlasu včetně znakového klíče. Praktickým výstupem pak bude samotný tematický historický atlas bitvy u Slavkova zahrnující jak topografické mapy, tak doprovodné texty, obrázky nebo tabulky. V závěru a diskuzi kriticky zhodnocuji celou práci.

Klíčová slova: historický atlas, bitva u Slavkova, digitální mapová sbírka, mapa bitvy, stará mapa, ArcGIS

Abstract

This bachelor's thesis takes place at the Battle of Austerlitz on December 6, 1805, also known as the Battle of the Three Emperors or Austerlitz, which occurred in our territory. Moreover, this battle was one of Napoleon's most important victories that resulted in the Holy Roman Empire falling apart. This paper aims to design and create a historical atlas of this battle. Theoretically, the writer will provide the evidence with available analysis of cartographic products connected to the battle. Additionally, this paper focuses on introducing the Napoleonic Wars and their participants, and the course of the Battle of Austerlitz.

Based on the analysis, a custom design of a thematic historical atlas, including a character key, is will be created. The practical output will be the thematic historical atlas of the Battle of Austerlitz, including both topographic maps and accompanying texts, pictures, or tables. Overall, critically evaluate the paper with a discussion.

Key words: historical atlas, battle of Austerlitz, digital map collection, battle map, old map, ArcGIS

Obsah

Úvod	10
1. Úvod do problematiky	11
1.1 Tematická kartografie	11
1.2 Historická a stará mapa	12
1.3 Mapa bitvy	12
1.3.1. Kartografické vyjadřovací prostředky v mapě bitvy	13
1.4 Politická mapa	13
2. Atlas	14
2.1 Zásady tvorby atlasu	14
3. Mapové sbírky	16
3.1 Digitalizované mapové sbírky	16
3.1.1 Databáze digitalizovaných mapových sbírek České republiky	16
3.1.2 Virtuální mapová sbírka Chartae Antiquae	22
3.2 Zahraniční digitalizované mapové sbírky	23
4. Bitva u Slavkova	27
4.1 Situace před bitvou	27
4.1.1 Situace v Německu	28
4.2 Průběh bitvy	29
4.3 Rozhodující část bitvy	30
4.4 Důsledky bitvy	31
5. Metodika	32

6. Tvorba historického atlasu	33
6.1 Kartografický projekt	33
6.2 Data.....	33
6.2.1 Podkladová data	34
6.2.2 Tematická data	34
6.3 Tvorba map.....	34
6.3.1 Mapa Situace v Evropě v roce 1805	36
6.3.2 Mapy bitvy u Slavkova	36
6.3.3 Mapa Evropa po Prešpurském míru.....	37
6.3.4 Mapa bojiště dnes	37
6.5 Sestavení historického atlasu.....	38
Diskuze.....	40
Závěr.....	41
Použité zdroje.....	42
Přílohy	47

Seznam příloh

Příloha 1 – Digitalizované mapové sbírky ČR, které jsou v Databázi digitalizovaných mapových sbírek na dms.euweb.cz	47
Příloha 2 – Plan der Gegend von Austerlitz in Mähren [sich] mit den Stellungen der vereinigten Kaiserl: russischen u. öesterreichischen, und Kaiserl. französischen Armeen bey der Schlacht am 2ten December 1805.....	48
Příloha 3 – Schlacht bei Austerlitz.....	49
Příloha 4 – Plan der Gegend von Austerlitz in Mähren, mit den Stellungen der vereinigten kaiserl. russischen und öesterreichschen u. kaiserlich französ. Armeen bei der Schlacht am 2ten Decbr	50
Příloha 5 – Skizze zur Schlacht von Austerlitz um 2. December 1805	51
Příloha 6 – Bitva u Slavkova.....	52
Příloha 7 – [Napoleonské války].....	53
Příloha 8 – Slavkov. Situace dne 2. prosince o 10. hod. dopol.	54
Příloha 9 – Slavkov. Situace dne 2. prosince. Poslední posice a ústup.....	54
Příloha 10 – Zahraniční digitalizované mapové sbírky, které jsou v Databázi digitalizovaných mapových sbírek na dms.euweb.cz	55
Příloha 11 – Plan de la bataille d'Austerlitz	56
Příloha 12 – Carte du Théâtre de la Guerre en Allemagne, en Autriche et en Italie.....	57
Příloha 13 – Plan de la Bataille d'Austerlitz.....	58
Příloha 14 – Plan der Schlacht bey Austerlitz am 2ten December 1805 zwischen den vereinigten Russischen und Österreichschen, und dem Französischen Heere.....	59
Příloha 15 – Plan de la Bataille d'Austerlitz.....	60
Příloha 17 – Plan der Schlacht von Austerlitz.....	62
Příloha 18 – Plan de la bataille d'Austerlitz le 2 decembre 1805	63

Seznam zkratek

AV ČR – Akademie věd České republiky

DMR – Digitální model reliéfu

ČR – Česká republika

ČSR – Československá republika

PřF UK – Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy

S-JSTK – Systém jednotné trigonometrické sítě katastrální

UK – Univerzita Karlova

V4 – Visegrádská skupina

WMS – Web Map Service (webová mapová služba)

ZM ČR – Základní mapa České republiky

Úvod

Historický atlas představuje soubor map zobrazujících historickou skutečnost vytvořených v dnešní době. Historické atlasy jsou využívány jak odbornou veřejností, na školách, tak i laickou veřejností. Na středních školách se k výuce dějepisu pracuje s historickým atlasem, který ovšem zobrazuje historický vývoj na velkém území za široký časový úsek. Mapy bitev v těchto historických atlasech vždy bitvu vykreslují jen jednou mapou s nahuštěnými znaky, ve kterých se člověk složitěji orientuje a není bez patřičného výkladu obeznámen s historickým kontextem. Ideální představa je přiblížit bitvu také laikovi pomocí map a zjednodušených, přehledných, ale komplexních informací zkompletovaných v historickém atlasu.

Bitva u Slavkova, známá jako bitva tří císařů, se odehrála 2. prosince (20. listopadu juliánského kalendáře) roku 1805 na historickém území Moravy jihovýchodně od Brna a západně od obce Slavkov u Brna. Střetla se zde francouzská armáda v čele s císařem Napoleonem Bonaparte, vojsko Ruského impéria v čele s carem Alexandrem I. a oddíly Rakouského císařství v čele s císařem Františkem I. Tato bitva je označována za největší triumf Napoleona, jelikož zde velkou roli hrála jeho dokonale promyšlená taktika. O bitvě u Slavkova se mluví jako o jedné z nejvýznamnějších bitev na našem území, která byla velice popularizována. Tato bitva měla dopady na budoucí uspořádání Evropy. Jméno Austerlitz je dodnes známé ve světě a rekonstrukce této bitvy je mezinárodní akcí.

Cílem práce je navrhnout a vytvořit historický atlas bitvy u Slavkova včetně vlastního znakového klíče. Atlas bude zahrnovat jak topografické mapy, tak doprovodné texty, obrázky nebo tabulky. V teoretické části bude čtenář seznámen se základními kartografickými pojmy a proveden soupis a analýza dostupných kartografických produktů, které se věnují uvedené bitvě. Součástí práce je v rámci historického kontextu představení napoleonských válek, jejich účastníků a průběhu bitvy u Slavkova. Pomocí historického atlasu bude představeno, co bitvě předcházelo, jaký měla průběh, a nakonec její důsledky na uspořádání státních celků v Evropě.

1. Úvod do problematiky

V této části práce je na základě použité literatury představena tematická kartografie a k ní vztahované základní pojmy a teorie týkající se této práce.

1.1 Tematická kartografie

Tematická kartografie je důležitá součást kartografie, která se neustále rozvíjí. Podle Čapka a kol. (1992) je to specifická část kartografie, která studuje metody a znázorňování jednotlivého tematického obsahu. Britská kartografická společnost (1964) uvedla, že tematická kartografie je věda, technika a umění tvorby tematických map. (Voženílek 2004) To znamená, že také zdůrazňuje jednotlivé dovednosti při tvorbě těchto map. Dovednostmi při tvorbě tematických map je vybrat správné zdroje dat a schopnost aplikovat tato data na konkrétní mapu. Dále by se měl kartograf seznámit s odborným kontextem k danému tématu. Důležité je, aby tyto tematické mapy byly použitelné jak pro odborníky z daných oborů, tak přehledné i pro laickou veřejnost.

Tematická mapa podle Mezinárodní kartografické asociace ICA (1973) je definována jako mapa, která znázorňuje jednotlivé přírodní a socioekonomické jevy (objektů a procesů) a vztahy mezi nimi. (Voženílek 2004) Důležitější však je, že tematické mapy podrobně vyjadřují jednu nebo více vlastností prostorových objektů či procesů. (Voženílek a kol. 2011) V ideálním případě je tematická mapa společným dílem dvou odborníků – tematika a kartografa. Tematik je odborník na dané téma a kartograf se specializuje na tvorbu map. (Voženílek a kol. 2011) Tematické mapy jsou jedny z nejdůležitějších součástí kartografické produkce. Často vycházejí z výchozí (podkladové) mapy, na které zobrazují zkoumaný jev z dané tematické oblasti. (Veverka, Zimová 2008)

Tematické mapy lze dělit do mnoha kategorií. Voženílek a kol. (2011) je podle koncepce tematického obsahu dělí na analytické (např. mapa svahu sklonů georeliéfu), komplexní (např. geologická mapa odkrytá) a syntetické (např. mapa přírodních krajin). Pro tuto práci je důležitější dělení map podle časového aspektu podle Voženílka (2004). Dělí je na statické (stav přítomnosti), dynamické (změna v čase), genetické (vznik a vývoj v čase), retrospektivní (rekonstrukce objektů v minulosti) a prognostické (odhad vývoje budoucnosti). Tematické mapy se mohou dělit na to, pro koho jsou určeny jako např. pro školy, odbornou veřejnost či pro laickou veřejnost. Tyto mapy mohou být více popularizační či užitkové např. turistické mapy či cyklomapy. Čapek a kol. (1992) rozlišuje mapy přírodních jevů (např. fyzickogeografické),

společenských jevů a ostatní tematické mapy. Do ostatních tematických map se řadí historická mapa.

1.2 Historická a stará mapa

Rozlišování starých map od historických začalo v 80. letech 20. století. Historická mapa zobrazuje rozložení určitých jevů a objektů v minulosti. Oproti tomu staré mapy jsou mapy vytvořené v historické době. (Čapek a kol. 1992) Historické mapy se věnují různým obdobím v dějinách. „*Specifickým vyjadřovacím prostředkem těchto map je metoda pohybových čar, jímž se vyjadřují pohyby vojsk, obyvatelstva apod.*“ (Čapek a kol. 1992, s. 268) Hojovec (1987) řadí historické mapy do tematických map společenských jevů. Historické mapy se používají v dějepisných atlasech.

Staré mapy patří mezi významné kartografické prameny, které podávají informaci o tom, jak krajina či konkrétní stavby, jevy a procesy v minulosti vypadaly, a jak byly svými tvůrci a aktéry obrazově zachyceny. (Jelen, Čábelka, 2021) „*Termínem staré mapy byly většinou označovány mapy, plány, atlasy a glóby sběratelsky zajímavé, tedy díla zhotovená přibližně do poloviny 19. století. Po polovině 19. století mizela z mapových děl zdobnost jejich obsah se stále více zpřesňoval.*“ (Semotanová 2007, s. 199) Co se týče mapového obsahu, dá se za starou mapu považovat každá mapa, která již neodpovídá současnému stavu vyobrazeného území. (Semotanová 2007) V tomto případě nezáleží na stáří mapy. Podle této definice mohou být staré mapy jen pár let staré např. mapa Evropy před vznikem státu Kosova. Kartografie se v poslední době velmi vyvíjí, za staré mapy lze považovat již zastaralé mapy z minulého století. Zajímavá je umělecká stránka starých map, především těch do první poloviny 19. století, které jsou vyhledávaným cílem sběratelů.

1.3 Mapa bitvy

Mapa bitvy, někdy bitevní mapa, by měla zobrazovat samotný průběh bitvy nebo situace, které se dané bitvy týkaly. V těchto mapách je důležité zakreslit postavení jednotek všech bojujících stran. Může to být například postavení armád před zahájením bitvy nebo samotné manévry. (Semotanová 2008) V historii kartografové vytvářeli častěji mapy bitev než některé ostatní mapy, protože války byly na denním pořádku. I dnes platí, že „*války přitahovaly pozornost mnoha historiků a kartografů po staletí a v dnešní době tomu není jinak*“. (Rája 2008, s. 8) U bitevních map je typické použití pohybových čar a tradiční barevné odlišení armád. (Čapek a kol. 1992) Dále se rozlišují jednotlivé typy jednotek jako pěchota,

jízda, dělostřelectvo aj. Je třeba také brát v úvahu rozdílné velikosti armád a jejich rozdělení do sborů, divizí, brigád a praporů.

Je třeba rozlišovat bitevní a vojenské mapy. Za vojenské mapy jsou brány „*mapové a popisné podklady o zájmových územích jak pro vedení obrany, tak pro válečné výboje atd*“. (Semotanová 2008, s. 7) Jsou to tedy mapy vytvořené pro vojenské účely.

1.3.1. Kartografické vyjadřovací prostředky v mapě bitvy

Pro mapu bitvy je potřeba podkladová mapa a konkrétní tematický obsah. V mapách bitvy se nejvíce vyskytují kartografické vyjadřovací prostředky jako bodové znaky (obce, výškové body), liniové znaky (vodní toky, pohybové čáry), plošné znaky (lesní porost) a tradiční barevné odlišení vojsk. (Čapek a kol. 1992) Jsou využity geometrické tvary (např. obdélníky pro jednotky) a symbolické znaky (např. bílá kapitulační vlajka). Speciálním prostředkem jsou plošné znaky, které se využívají pro dobytá území. (Vít 2010) Znakový klíč je nezbytnou součástí map. Možností je vytvořit vlastní znakový klíč nebo převzít existující znakový klíč, který je možné upravit.

1.4 Politická mapa

Politická mapa zobrazuje především politické a správní rozdělení, na které je primárně zaměřena. Fyzickogeografické prvky, zejména terén, bývají na těchto mapách redukovány až vynechány. Politické mapy jsou malých měřítek. Zobrazují celé kontinenty nebo celý svět. Jednotlivé státy jsou barevně rozlišeny. (Novák, Mudrych 1988) Stručně řečeno, politické mapy pouze rozlišují jednotlivé státy. Barvy států nemusí být jen náhodné, v případě geopolitických map k tomu tak není. (Čapek a kol. 1992) V tomto případě se státy mohou dělit podle státního zřízení nebo podle příslušnosti k určité vyšší organizaci. Dobrým příkladem je rozdělení Evropy na východní a západní blok v době studené války.

2. Atlas

„Atlasy jsou systematicky uspořádané soubory map zpracované jako celek podle jednotného řídicího závěru. Vydávají se v knižní formě, řidčeji jako volné listy pro vkládání do desek nebo na šrouby do šanony. Součástí atlasu bývá místopisný rejstřík.“ (Čapek a kol. 1992, s. 26)

Podle obsahu je můžeme dělit na geografické, topografické a fotoatlasy. Podle zobrazovaného území je můžeme dělit na atlasy světa, kontinentů či oceánů. Dále také jako národní a regionální. V poslední řadě je můžeme dělit podle účelu či rozsahu na atlasy velké, střední a kapesní. (Čapek a kol. 1992) Podle Voženílka (2004) byly a jsou atlasy výkladní skříní národních kartografických škol. Postupně se začínají objevovat atlasy se specifickou strukturou a technologií jejich tvorby. Elektronické softwary a postupy nahrazují tradiční manuální metody tvorby atlasu. (Voženílek 2004) Moderní tištěné atlasy obsahují nejen mapy, ale i text, obrázky, grafy a tabulky. (Slocum a kol. 2005) V moderních atlasech je velké množství jednotlivých tematických map. Jsou v nich jak mapy politické, obecně geografické, socioekonomické aj. V atlasech je obecně na začátku zobrazeno zkoumané území v malém měřítku, v dalších částech jsou představeny další jevy a jeho konkrétní díly.

Tematický atlas je atlas, který poskytuje komplexní informace o přírodních a socioekonomických poměrech zobrazovaného území. Vzorem pro tematické atlasy se stal Národní Atlas Finska z roku 1899. (Novák, Mudrych 1988) Tematické atlasy se v moderní době zdokonalují, je v nich více informací z různých oborů a zaobírají se širší problematikou. Do tematických atlasů se řadíme i atlasy historické.

Historické atlasy zobrazují konkrétní časový úsek a představují místa událostí a jevů díky sérii chronologicky uspořádaných map (Black 2003). Existují historické atlasy, které si kladou za cíl zachytit celou historii světa. Některé jsou zaměřené na určité historické období nebo se zaměřují na konkrétní událost či historickou zemi. Historické atlasy mají mnoho společného s politickými mapami. Zobrazují politické události a územní změny v dějinách.

2.1 Zásady tvorby atlasu

Pro tvorbu atlasu je doporučeno řídit se určitými zásadami. V současnosti patří mezi používané ty, které stanovil Voženílek a kol. (2011):

1. **Zásada jednoty** – žádný objekt nemůže být zkoumán izolovaně, je třeba ho zkoumat ve vztahu s jinými objekty,

2. **Zásada koordinace** – každá mapa se vytváří minimálně alespoň nadvakrát, nejprve na ní pracuje odborník na dané téma, tedy tematik, poté kartograf (ten ke své práci již tematika nepotřebuje, musí se ale řídit jeho pokyny),
3. **Zásada jednoduchosti** – mapa musí být snadno čitelná,
4. **Zásada prostorové názornosti** – v různých měřítkách má mapa rozdílně podrobná data a prvky,
5. **Zásada srozumitelnosti** – důležitý je ten znakový klíč, který čtenář z mapy pochopí, legenda někdy nemusí být potřeba,
6. **Zásada zvýrazněných dominant** – nejdůležitější informace mapy by měly být co nejlépe viditelné, téma musí být jednoznačně určeno v názvu mapy,
7. **Zásada výběru** – účel mapy by měl být odražen v názvu, důležité je vybrat účelný cíl, který eliminuje nepodstatné jevy,
8. **Zásada měřítka** – stanovení vhodného měřítka pro dané typy map,
9. **Zásada generalizace** – při přechodu z většího měřítka na menší se používá kartografická generalizace, některé prvky jsou zachovány a některé nikoli.

3. Mapové sbírky

O shromáždění kartografických děl – mapy, plány, atlasy či glóby – se v českých zemích pokoušeli už na konci 19. století, ale neúspěšně. V roce 1920 Bohuslav Horák, významný český a moravský geograf, podal návrh na uspořádání a soupis kartografických památek v ČSR. (Semotanová, Šimůnek 2000) V témže roce vznikla Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy a byla zde ustanovena Státní sbírka mapová ČSR MK díky návrhu prof. Václava Švambery. Tato sbírka získala část válečného archivu z Vídně. (PřF UK 2019) Horákova idea byla veškerá naše kartografická díla umístit např. do Vojenského zeměpisného ústavu. Jeho návrh nebyl vyslyšen. (Semotanová, Šimůnek 2000)

V roce 1951 publikoval František Roubík dvoudílné dílo Soupis map českých zemí, a to na základě soupisové akce. (Roubík 1951) Velké množství údajů je nyní z těchto děl neplatných. Horákovi, Kuchařovi – významnému historickému geografovi – a Roubíkovi se nepodařilo uskutečnit nashromáždění veškerých kartografických děl na jedno místo. V dnešní době je centralizace mapových děl nemožná. Evidence kartografických děl není jednotná, jelikož některé mapy na evidenci stále čekají. (Semotanová, Šimůnek 2000)

3.1 Digitalizované mapové sbírky

V České republice je možné některé z mapových sbírek fyzicky navštívit. Během celosvětové pandemie však nebyla šance se na tyto sbírky podívat, a k některým nemá veřejnost přístup. Možnost nahlédnout i do veřejnosti nepřístupných mapových sbírek nabízí Databáze digitalizovaných mapových sbírek ČR, která se zabývá i zahraničními digitalizovanými mapovými sbírkami a Virtuální mapová sbírka Chartae Antiquae. Obě tyto zmíněné databáze byly použity k vyhledávání zdigitalizovaných mapových děl.

Zvolenou taktikou pro vyhledávání mapových děl bylo zadání rozpětí od roku 1805 do současnosti či zadat konkrétní století, kdy byla mapová díla zpracována. Pro ruční vyhledávání byla použita klíčová slova: Austerlitz, Slavkov, Brno, Brünn, Prace, Pratz, schlacht, battle, bitva, bataille a Napoleon.

3.1.1 Databáze digitalizovaných mapových sbírek České republiky

Databáze digitalizovaných mapových sbírek vznikla v roce 2017, jejíž autorem a správcem je Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Tato databáze obsahuje adresy, popis fyzického i digitálního fondu, specifikaci popisných metadat a obrazových souborů, služeb i agregace do vyšších celků. (Mapová sbírka PřF UK 2021) Databáze je přístupná

na dms.euweb.cz. (Obr. 1) V databázi jsou nyní k dispozici odkazy na 23 mapových sbírek (Příloha 1). Ze všech těchto mnou zkoumaných sbírek měly 4 k dispozici celkem 6 map, plánů a skicu souvisejících s bitvou u Slavkova. Další 2 sbírky evidují tři díla, která jsou inventarizovaná a neveřejná. Tabulka 1 ukazuje počet přístupných zdigitalizovaných mapových děl v konkrétních digitálních mapových sbírkách.

databáze digitalizovaných mapových sbírek
Mapová sbírka, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova

Úvod Česká databáze Zahraniční databáze Metodiky Kontakty

Databáze digitalizovaných mapových sbírek
autor a správce databáze:
Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy

Kartografické památky patří mezi nejhroženější exponáty národního kulturního dědictví. Prvním krokem k jejich ochraně je nepochybně jejich popis a zpřístupnění.

Databáze digitalizovaných mapových sbírek vznikla v roce 2017 z podnětu PhDr. Evy Novotné, která ji dále rozvíjí. V roce 2021 přibýly také zahraniční digitalizované mapové sbírky. Databáze je otevřená i dalším mapovým fondům. Slouží především správcům, ale i badatelům, vědcům a široké veřejnosti.

Informace o sbírkách obsahují adresy, popis fyzického i digitálního fondu, specifikaci popisných metadat a obrazových souborů, služeb i agregace do vyšších celků.

Aktualizaci údajů provádějí autorizovaní administrátoři a autorka databáze. Geografické vyhledávání sbírek je umožněno i na podkladové mapě. Metodiky mohou pomoci kurátorům při zpracování kartografických děl.

Digitalizovanou mapovou sbírku můžete evidovat prostřednictvím správce databáze, Ing. Miroslava Čábelky na adrese: cabelka@natur.cuni.cz.

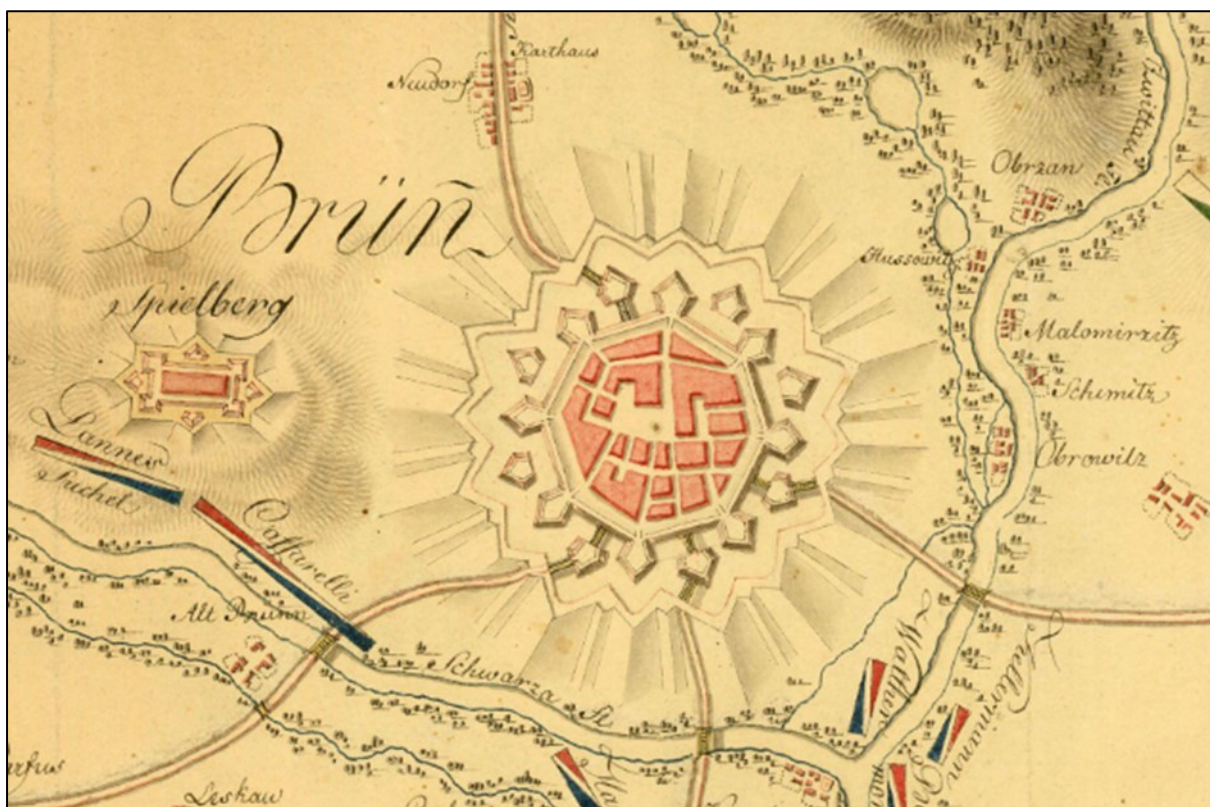
Více informací o Databázi digitalizovaných mapových sbírek České republiky je v prezentaci PhDr. Evy Novotné (2019).

Obr. 1 – Úvodní strana Databáze digitalizovaných mapových sbírek

Digitalizovaná mapová sbírka ČR	Počet přístupných mapových děl	Počet nepřístupných mapových děl
Mapová sbírka Národní knihovny ČR	1	0
Mapová sbírka Národního technického muzea	1	0
Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty UK	2	0
Historický ústav Akademie věd ČR	2	0
Velkostatek Přísečnice Státního oblastního archivu v Litoměřicích	0	1
Moravská zemská knihovna v Brně	0	2

Tabulka 1 – Počet přístupných zdigitalizovaných mapových děl v konkrétních digitálních mapových sbírkách ČR

Mapová sbírka Národní knihovny ČR, konkrétně Oddělení rukopisů a starých tisků, má k dispozici plán *Plan der Gegend von Austerlitz in Mähren [sich] mit den Stellungen der vereinigten Kaiserl: russischen u. öesterreichischen, und Kaiserl. französischen Armeen bey der Schlacht am 2ten December 1805* (Příloha 2) vydaný mezi roky 1805–1850. Autorem je Joseph Köstler. U města Brna (Brünn) i Špilberku (Spielberg) je možné pozorovat typické hradby té doby (Obr. 2), konkrétně tvar hvězdice, který se začal stavět již v 18. století. Tyto hradby jsou viditelné hojně na starých mapách či plánech okolo téměř každého města, ale neodpovídají tehdejší realitě. Plán zobrazuje postavení armád všech tří císařství 2. prosince 1805. Nachází se zde směrovka a měřítko, které odpovídá 1,5 německé míli, kdy jedna německá míle odpovídá 7420,438 metrům (Meyers a kol. 1888).

Obr. 2 – Vyznačení hradeb v plánu *Plan der Gegend von Austerlitz in Mähren [sich] mit den Stellungen der vereinigten Kaiserl: russischen u. öesterreichischen, und Kaiserl. französischen Armeen bey der Schlacht am 2ten December 1805* (výřez)

Při bližším zkoumání je možné pozorovat samostatné stromy podél cest a vodních toků. V některých oblastech stromy představují lesní porost, tedy konkrétní plochu, která je ztvárněna areálovou metodou bodovými znaky bez barevného podkladu či ohraničení. Na plánu lze také pozorovat šrafy (anglicky hachures), což je forma stínování pomocí linií, která se začala používat na přelomu 19. století. Jako první stanovil pravidla pro systematické znázorňování terénu pomocí šraf rakouský topograf Johann Geogr Lehrmann v roce 1779. (Kenelly 2001) Netradiční na tomto plánu je barevné zpracování znaků francouzských vojsk, které obsahuje

tři barvy – modrou, bílou a červenou – v pořadí jako francouzská trikolóra. Vojska ruského impéria jsou znázorněna zelenou a bílou a rakouské císařství je v barvách červené a bílé. Z mapy nelze jasně určit znaky pro jednotlivé typy jednotek (např. gardisté či dragouni), ale je zde možné pozorovat znak dělostřelectva, který je zde znázorněn malým obrázkem děl za palisádou tučně značenou jako rozšířené W bez barevné výplně. Jako netradiční prvek je zde použit hraniční liniový znak parcel domů, kterým jsou naznačeny tečkovanou linií parcely a červenou barvou zástavba.

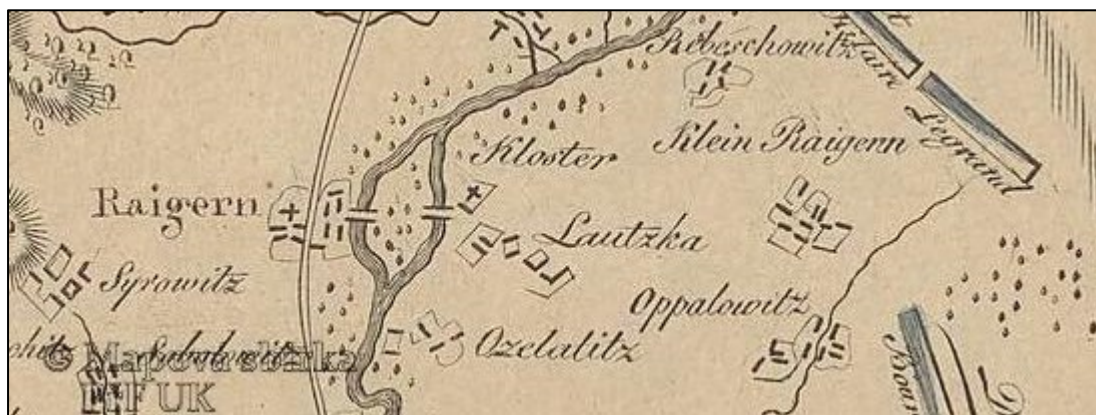
V **Mapové sbírce Národního technického muzea** je možné nalézt mapu *Schlacht bei Austerlitz* (Příloha 3), která je součástí atlasu *Schlachten Atlas* z roku 1842. Instrukce autora atlasu či mapy neuvádí. Mapa zobrazuje postavení vojsk všech tří císařství 2. prosince 1805. V pravém dolním rohu pod mapou nalezneme měřítko, které je uvedeno v krocích. Krok odpovídá přibližně 75 cm. Chybí zde směrovka. V levém dolním rohu se nachází jednoduchá legenda se znázorněním barev jednotlivých zemí. Tato mapa se zdá být zmatečná, jelikož se zde mísí šrafy se šipkami postupu či ústupu jednotlivých jednotek a cestami. Hlavní cesty jsou výrazné, jejich pokračování mimo mapu je zde popsáno. Méně významných cest je v této mapě podstatně větší množství. Nachází se zde podobné prvky jako na předchozím plánu. Význačným prvkem mapy jsou vodní plochy, ve kterých jsou zaznačeny hloubnice a mohou působit až plastickým dojmem (Obr. 3)

Obr. 3 – Vodní plochy v mapě *Schlacht bei Austerlitz* (výřez)

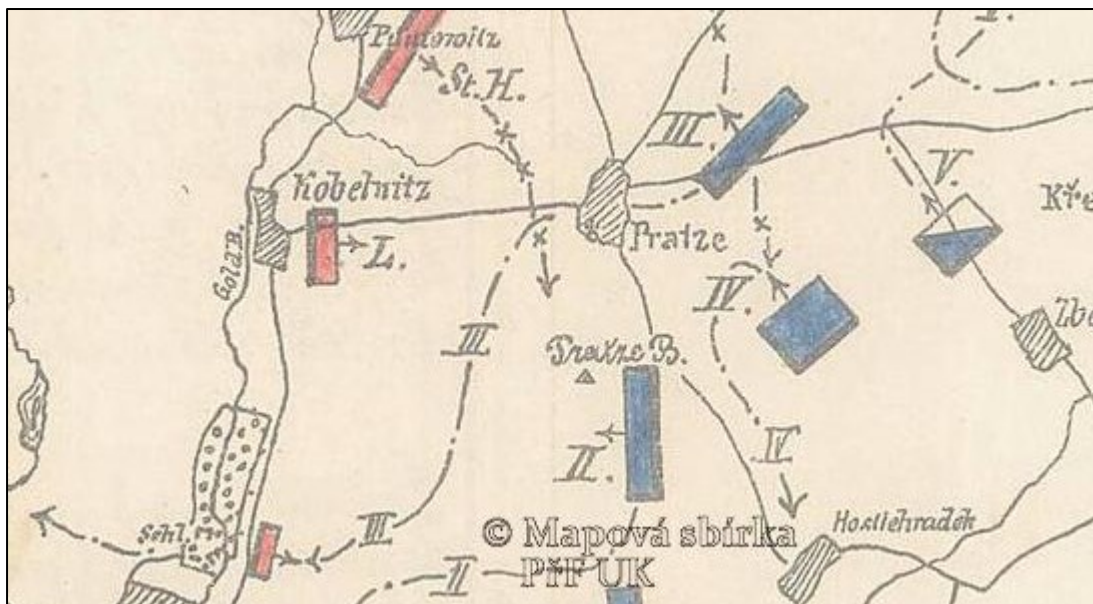
Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty UK nabízí plán a skicu bitvy u Slavkova. Plán je od autora Dillinga (křesní jméno neznámé) vytvořenou mezi roky 1805–1810. Skica je od kartografa Johanna Karga, zpracovanou v roce 1898.

Dillingův plán *Plan der Gegend von Austerlitz in Mähren, mit den Stellungen der vereinigten kaiserl. russischen und öesterreichschen u. kaiserlich französ. Armeen bei der Schlacht am 2ten Decbr* (Příloha 4) opět představuje dění hlavního střetu, tedy 2. prosince 1805. Plán má měřítko, které odpovídá 1,5 německé míli. Směrovka chybí. Šrafy, hradby a znaky pro dělostřelectvo je zde možné pozorovat jako u první mapy. Stromy jsou zde velice jednoduše vykresleny bodovým znakem ve tvaru malé kapky. Na plánu se nachází znak pro parcely (Obr. 4), kterým je plocha s tenkou hranicí a budova znázorněna tlustou čárkou podle tvaru stavby (je zde k vidění např. tvar L a X).

Obr. 4 – Znázornění parcel na plánu *Plan der Gegend von Austerlitz in Mähren, mit den Stellungen der vereinigten kaiserl. russischen und öesterreichschen u. kaiserlich französ. Armeen bei der Schlacht am 2ten Decbr* (výřez)

Skica od Johanna Karga *Skizze zur Schlacht von Austerlitz um 2. December 1805* (Příloha 5), publikovaná v Rakousku, je dílem znovu znázorňujícím postavení vojsk 2. prosince 1805 a jejich následný postup. Jelikož se jedná pouze o skicu, není zde vyznačen lesní porost a šrafy. Dá se konstatovat, že 50 % této skici představuje mapa a 50 % doprovodný text popisující dění 2. prosince 1805. Brno a další města nemají své pověstné hradby ve tvaru hvězdice a místo toho je jejich plocha ohraničena a vyplněna šrafy (což platí i pro jiné vesnice). I přes velké množství vyznačených cest se dobře dají vyčíst postupy či ústupy armád (Obr. 5) díky zvolenému atypickému znaku pohybových čar.

Obr. 5 – Znárodnění pohybových čar ve skice *Skizze zur Schlacht von Austerlitz um 2. December 1805* (výřez)

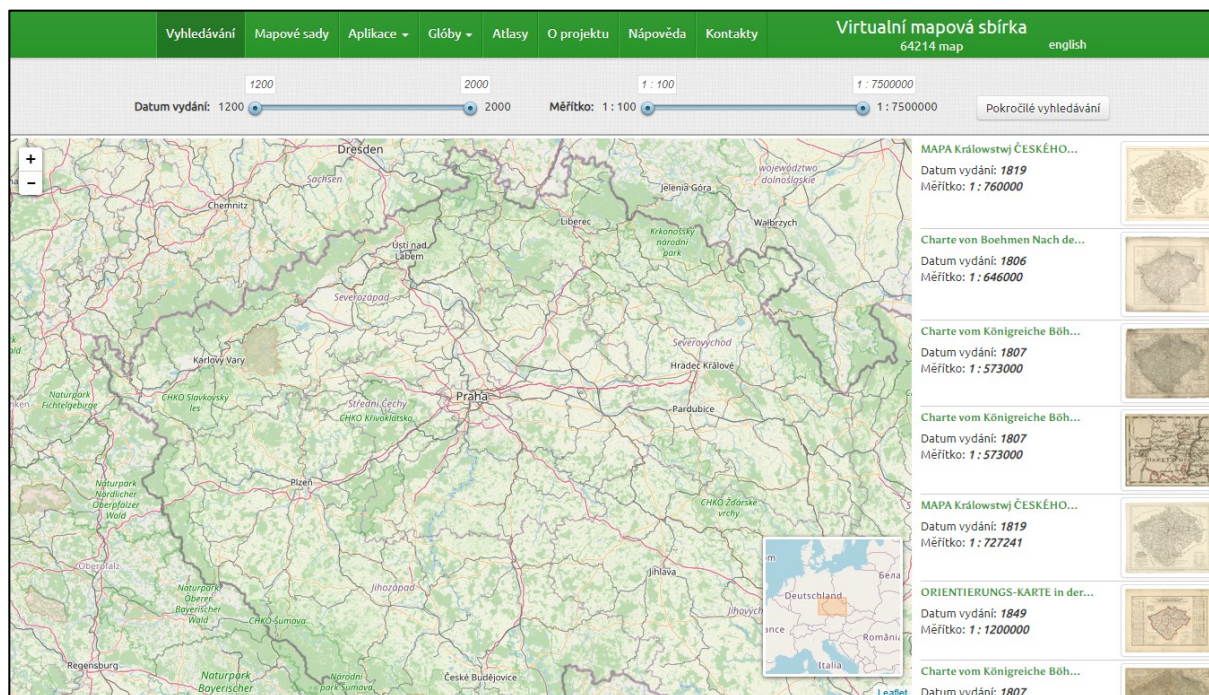
Sbírka map a atlasů Knihovny Benediktinského opatství Rajhrad na svých stránkách uvádí: „Mapy i atlasy byly zkatologizovány Muzeem Brněnska, Památníkem písemnictví na Moravě a jsou přístupné v elektronickém katalogu a v Souborném katalogu jihomoravských historických sbírek Moravské zemské knihovny. V současné době je připravována digitalizace celé mapové sbírky“. (Benediktinský klášter Rajhrad jako fenomén) V červenci 2021 Moravská zemská knihovna zatím neviduje mapy z této sbírky.

Velkostatek Přísečnice Státního oblastního archivu v Litoměřicích disponuje vyhledáváním v různých státních okresních archivech. Byl nalezen záznam o inventarizaci mapy v Státním okresním archivu Most, která pochází z Rajhradského hradu. Mapa k červenci 2021 není k nahlédnutí.

Moravská zemská knihovna v Brně, konkrétně Mollova mapová sbírka, eviduje mapy *Slavkov – Austerlitz, bitva tří císařů* a *Slavkovské bojiště ; Austerlitz*. Obě tyto mapy pochází z konce 20. století. Mapy k červenci 2021 nejsou dostupné online.

3.1.2 Virtuální mapová sbírka Chartae Antiquae

Chartae Antiquae (Obr. 2) jako „Virtuální mapová sbírka vznikla jako jeden z výstupů projektu Kartografické zdroje jako kulturní dědictví, Cílem tohoto projektu, financovaného Ministerstvem kultury v rámci programu NAKI, je navrhnout a ověřit nové postupy digitalizace a zpřístupňování kartografických děl ve webových aplikacích (např. GIS). Digitální mapy vybraných regionů budou použité pro rekonstrukci historické krajiny a sídelních struktur“. (Virtuální mapová sbírka 2016)

Obr. 2 – Úvodní stránka Virtuální mapové sbírky Chartae Antiquae

Tato virtuální mapová sbírka nabízí přes 400 map, plánů, mapových atlasů a glóbulů. (Virtuální mapová sbírka 2016) Z nich má k dispozici mapy *Bitva u Slavkova* s datem vydání 1918–1950 a mapa zde uvedená jako [Napoleonské války] s datem vydáním 1918–1950. V k těmto dílům je jako vlastník uveden Historický ústav AV ČR, ale v centrální katalogu tohoto ústavu mapy nebyly nalezeny.

Mapa *Bitva u Slavkova* (Příloha 6) představuje situaci 2. prosince 1805. Jako autor je zde uveden Vojenský zeměpisný ústav. Pod mapou v tiráži je uvedeno měřítko 1 : 60 000. Jelikož byla mapa vytvořena ve 20. století, obce jsou zde vedeny pod českými názvy a u Brna a Slavkova nalezneme v závorce původní německé názvy měst (Obr. 6). Název a vysvětlivky mapy jsou ve třech jazycích – v češtině, němčině a francouzštině. Vodní toky a plochy jsou již barevně zpracované. Není zaznačen terén v dané oblasti. V mapě lze pozorovat znaky pro různé církevní stavby.

Obr. 6 – České názvy obcí a církevní stavby v mapě Bitva u Slavkova (výřez)

Mapové dílo uvedené jako *[Napoleonské války]* (Příloha 7) se skládá ze 6 náčrtů, z nichž dva se týkají samotné bitvy u Slavkova (Přílohy 8 a 9). Toto dílo zpracoval Československý vojenský zeměpisný ústav v Praze. Oba náčrty mají shodné měřítko 1 : 100 000. Obce, cesty, vodní toky a plochy jsou zde vyznačeny jednoduše. Na náčrtech lze poznat jednotlivé typy jednotek s jejich veliteli a pohybové čáry s následným postupem či ústupem. První náčrt (s označením náčrt č. 12) ukazuje situaci dne 2. prosince 1805 v 10 hodin dopoledne. Druhý náčrt (s označením č. 13) představuje poslední pozici a ústup vojsk 2. prosince 1805.

3.2 Zahraniční digitalizované mapové sbírky

Do Databáze digitalizovaných mapových sbírek ČR (dms.euweb.cz) od roku 2021 přibýly zahraniční digitalizované mapové sbírky. (Mapová sbírka PŘF UK 2021) Nyní disponuje odkazy na 21 zahraničních digitalizovaných mapových sbírek (Příloha 10). Některé digitální mapové sbírky neumožňují přístup k hledanému obsahu (přístup mají pouze studenti dané země) či vyžadují poplatek za online prohlížení. Ze všech 21 zkoumaných sbírek pouze dvě mapové sbírky disponují celkem 10 mapami či plány týkajícími se bitvy u Slavkova, z nichž pouze 8 je možné si prohlédnout online. Tabulka 2 ukazuje počet přístupných a nepřístupných zdigitalizovaných mapových děl v konkrétních digitálních mapových sbírkách.

Zahraníční digitalizovaná mapová sbírka	Počet přístupných mapových děl	Počet nepřístupných mapových děl
Bibliothèque Nationale de France	6	0
Zentralbibliothek Zurich	2	2

Tabulka 2 – Počet přístupných a nepřístupných digitalizovaných mapových děl v konkrétních zahraničních digitálních mapových sbírkách

Bibliothèque Nationale de France, konkrétně Département des Cartes et plans má k dispozici 6 digitalizovaných map či plánů bitvy u Slavkova. *Plan de la bataille d'Austerlitz* (Příloha 11) francouzského autora Calmet–Beauvoisina nabízí pohled na postavení vojsk 2. prosince 1805 a jejich následný postup. Plán byl vydán v téže roce, ale zda byl vydán během bitvy nebo po bitvě, není zřejmé. Rozměry plánu jsou 86 x 95 cm. Plán je rozdělen na 4 oblasti: *Grand Plan* a *Carte B, C* a *D*. Celý plán obsahuje 2 měřítka, uvedená v levém horním rohu, která jsou uvedena v sáh (francouzsky toises), kdy 1 sáh odpovídá 1,949 metřům. Při bližším zkoumání bylo zjištěno, že první měřítko náleží plánu *Grand Plan*. Druhé měřítko náleží mapě *Carte B*. Pro *Carte C* a *D* platí dvojnásobek druhého měřítka. Směrovka se nachází pouze v oblasti plánu *Grand Plan*. Hlavní legenda se nachází po levé straně plánu, mapy *Carte B, C* a *D* mají další vysvětlivky uvnitř svých mapových polí. Celý plán je zpracovaný barevně s výraznými šrafy a zelení. Zeleň zde lze rozlišit na lesní a travnatý porost (Obr. 7). Zástavba je zde zvýrazněna červenou barvou. Nachází se zde i hloubnice uvnitř vodních ploch, které dodávají mapě na plastičnosti zároveň se šrafy. Nechybí zde hradby ve tvaru hvězdice okolo města Brna. Na plánu jsou francouzské jednotky očíslovány do maximálně dvouciferných čísel, chybí tedy popisek jako u jiných map. V plánu nejsou tato čísla vysvětlena. Patrně chybí další dokument, který by objasnil jejich význam.

Obr. 7 – Znárodnění lesního a travnatého porostu v plánu *Plan de la bataille d'Austerlitz* (výřez)

Mapa *Carte du Théâtre de la Guerre en Allemagne, en Autriche et en Italie* (Příloha 12) představuje válčiště na území Německých zemí, Rakouského císařství a Itálie. Autorem je Charles Picquet, který dílo zpracoval v Paříži v roce 1805. V pravém horním rohu této mapy se nachází plán *Plan de la Bataille d'Austerlitz* (Příloha 13), který znázorňuje postavení vojsk 2. prosince 1805 a jejich následný postup. Měřítko tohoto plánu je v jednotkách sáhů. Na první pohled jsou viditelné výrazné šrafy. Plán má vyznačenou pouze hlavní cestu. Francouzská a ruská vojska nemají barevné vyobrazení, místo toho jsou pojmenovány slovním názvem.

Plan der Schlacht bey Austerlitz am 2ten December 1805 zwischen den vereinigten Russischen und Österreichischen, und dem Französischen Heere (Příloha 14) je plán vytvořený ve Vídni v roce 1806. Představuje postavení armád všech tří císařství 2. prosince 1805. Autor není znám. Plán obsahuje měřítko odpovídající jedné německé míli. Opět se opakují hradby města Brna a Slavkova, kdy prvky uvnitř jsou dobarveny červeně. Ostatní obce mají svůj speciální znak (Obr. 8). Vodní toky jsou zde zvýrazněny modrou barvou.

Obr. 8 – Vyznačené znaky obcí v *Plan der Schlacht bey Austerlitz am 2ten December 1805 zwischen den vereinigten Russischen und Österreichischen, und dem Französischen Heere* (výřez)

Plan de la Bataille d'Austerlitz (Příloha 15) je plán hlavního dne bitvy u Slavkova. Toto dílo bylo zhotoveno v Paříži roku 1805, konkrétně v budově č. 10 v ulici Jean de Beauvais. Autor je neznámý. Dílo má rozměry 45 x 51 cm. Měřítko odpovídá 4 ligám (francouzsky lieues). Jedna liga je přesně 4 kilometry. Směrovka nebyla nalezena. Šrafy a vyznačení lesního porostu se nachází pouze ve střední části mapy, tedy v jejím středu. Jednotlivé uskupení vojsk a její budoucí postup má své písemné označení, které je následně popsáno ve vysvětlivkách na pravé straně mapy. Hradby je opět možné pozorovat u Brna, Slavkova či Olomouce. Ojedinelým prvkem je vnitřní výplň znaků měst a vesnic, které je znázorněno kruhovým znakem vyplněným červenou barvou. (Obr. 9)

Obr. 9 – Vyznačené znaky obcí v Plan de la Bataille d'Austerlitz (výřez)

Mapa *Bataille d'Austerlitz, 2 décembre 1805* (Příloha 16) oproti ostatním mapám, plánům či skicám neznázorňuje postavení armád či jejich tažení v bitvě u Slavkova. Je to topografická mapa oblasti, kde se bitva konala. Po levé straně mapy se nachází doprovodný text, který popisuje dění na tomto území od 27. listopadu do 2. prosince 1805.

Zentralbibliothek Zurich, konkrétně Map Department, obsahuje 2 plány bitvy u Slavkova dostupné online. Během dubna roku 2021 byly některé záznamy skryty. Dvě taková mapová díla nejsou k nahlédnutí.

Plan der Schlacht von Austerlitz s komentářem *zwischen seiner K.K. May. Napoleon Kaiser der Franzosen und König von Italien : und S.r K.ai auch K. K. May. Alexander Kaiser von Russland, und Franz II. Kaiser von Deutschland und Oestreich gewonnen von Napoleon den 2. dez. 1805* (Příloha 17) byl vytvořen roku 1806. Obsah plánu je podle autora Auraua: „*Stručný popis bitvy u Slavkova mezi Sr. císařem, královským majestátem Napoleonem, císařem a císařem královským, veličenstvem Alexandrem, ruským carem a Františkem II., císařem Německa a Rakouska*“. (Swisscovery 2021) Měřítko odpovídá 2 německým mílím. Plán je bez směrovky. V pravém horním rohu mapy se nachází legenda pro rozlišení císařství a jejich vojsk. Stínování pomocí šraf je pouze v centru dění. Podle umístění Olomouce lze vyvodit, že plán je přetočený alespoň o 45 stupňů.

Plan de la bataille d'Austerlitz le 2 decembre 1805 s komentářem *Dressé sur plusieurs plan et dessins originaux du terén du champ de la bataille* (Příloha 18) znamená v překladu plán bitvy u Slavkova 2. prosince 1805 vypracovaný na několika plánech a originálních výkresech terénu. Datum vydání, ani autora či vydavatele nelze určit. Měřítko a směrovka nejsou v mapě zakresleny. Výrazné hradby měst, znázornění reliéfu šrafy a lesní porost areálovou metodou bodovými znaky – to jsou časté znaky map 19. století, které zde je možné vidět. Znak pro jednotlivá vojska je jednoduššího rázu. Vojska jsou označena písmeny, která jsou následně vysvětlena ve sloupci na pravé straně mapy.

4. Bitva u Slavkova

4.1 Situace před bitvou

Aby bylo možné správně pochopit průběh bitvy u Slavkova, je potřeba rozebrat situaci, v jaké byla Evropa před rokem 1805. Napoleon se o rok dříve nechal korunovat císařem. Francie měla v Evropě spoustu nepřátel. Napoleon pokračoval ve válkách, které vedla Francie za Velké francouzské revoluce, kdy se evropské mocnosti jako Rakousko, Velká Británie a Prusko se pokoušely v této zemi vrátit staré pořádky a obnovit monarchii.

Napoleonův plán byl táhnout do Velké Británie. Jako námořní velmoc ohrožovala Francii skoro ze všech stran. Napoleon právě načerpal zkušenosti ze své první bitvy u Toulonu na jihu Francie, kterou svedl právě proti silám Velké Británie a zvítězil.

Situace v celé Evropě byla obzvláště nestabilní a dynamická během celých napoleonských válek. Cizí armády táhly přes evropské státy, vznikaly nové politické útvary zakládané především Napoleonem jako např. Batávská republika (dnešní Nizozemsko), Etruské království či Království Italské (obě dnes území Itálie). Část ruského vojska se chvíli nacházela například na jihu Itálie a spolu s Velkou Británií se snažili vytlačit Napoleona z této země na severu. Napoleon byl známý „rozbíječ států“, zároveň však nové zakládal. Do čela těchto nových států často dosazoval členy své rodiny a generály jako například bratry Josefa a Karla a generála Murata, který se stal králem Neapole.

Moc Francie rostla spolu s Napoleonovými ambiciózními plány. Císař se však pokoušel především odvrátit nebezpečí, které jeho zemi hrozilo od takzvaných proti napoleonských koalic. Napoleon postupně táhl do severní Itálie, Beneluxu, části dnešního západního Německa a do Španělska. Hrozba Britského vlivu ve světě ho dovedla také až do Egypta. Napoleon však neměl přílišné koloniální ambice a za jeho vlády naopak Francie o zámořská území přicházela. Kvůli povstání ztratila například Haiti. Louisianu prodal v roce 1803 Spojeným státům, které s Napoleonem sympatizovaly, jelikož měly společného nepřítele – Velkou Británii. Napoleon bral Velkou Británii jako největší hrozbu, proto se ji chtěl zbavit také už na začátku válek. Plánoval invazi na tento ostrov, shromáždil velkou armádu i loďstvo. Francouzsko-španělské loďstvo však bylo poraženo 21. října 1805 admirálem Nelsonem v bitvě u Trafalgaru jižně od Španělska. Plán na invazi selhal. Sílu francouzské pozemní armády se však Napoleon už před tím rozhodl využít jinak, a to tažením proti Rakousku. Francouzské císařství disponovalo velkou armádou i kvůli povinné vojenské službě zavedené během francouzské revoluce. Napoleon z tohoto faktu těžil.

4.1.1 Situace v Německu

Napoleonova „*Grand Armée*“ o síle zhruba 177 000 mužů pochodovala na Rakousko. Dne 24. září 1805 překročila Rýn. Napoleon měl ve Svaté říši římské spojence – Bavorsko. Právě proto jeho muži pochodovali přes Německo. Nechtěl dělit svoje síly a neočekával, že se mu postaví více než 80 000 nepřátelských vojáků, proto si chtěl uchovat svoji početní výhodu. (Kovařík 2013) Musel však počítat s nebezpečím ze strany ruské armády. Ta se neměla spojit s rakouskou armádou, to by znamenalo pro císaře problém. Napoleon věděl, že proti němu bude stát v Ulmu rakouská armáda. Počítal však jen s menší částí či jen s posádkou města. (Kovařík 2013) Nečekal, že se tam shromažďuje hlavní rakouská armáda o síle asi 40 000 vojáků pod velením generála Macka. Mack plánoval klást Napoleonovi na řece Iller tvrdý odpor, zároveň měl výhodu, že Napoleonova armáda musela navíc překročit Dunaj. Očekával, že Francouzi budou pochodovat ve dvou vojích, on měl zastavit ten jižní, Rusové pak ten severní u Würtzburgu. Mack také očekával, že se k němu připojí 22 000 bavorských vojáků, ti ale odmítli. (Castle 2007)

Situaci měnilo i vyhlášení pruské neutrality. Pro Rakousko to byla dobrá zpráva, jelikož se nemuselo bát ohrožení ze severu. Prusku patřilo také německé město Ansbach, přes které pochodovala francouzská armáda pod velením maršála Bernadotta. Rakušané očekávali, že se tomuto průchodu Prusko postaví – to ale nezasáhlo. Menší výhodou pro Macka bylo, že odhalil francouzskou lest a místo toho, aby Napoleonovo vojsko očekával ze Schwarzwaldu, tak poznal, že přijde ze severu a pokusí se překročit Dunaj. Mack zůstal v Ulmu. Kdyby se stáhnul na východ, hrozila by ztráta Tyrolska. Kdyby ustoupil na západ, vzdálil by se od Rusů, kteří by mohli být snáze poraženi. Napoleon mezitím překročil Dunaj východně od Ulmu a odřízl Mackovi východní ústupovou cestu. Oblehl konkrétně Augsburg a okolní města. Mack také naletěl francouzskému špiónovi Schulmeisterovi, díky kterému si myslel, že se Britové vylodili a Napoleon se stahuje k Rýnu. Napoleon však zaútočil od jihu a Rakušanům tak nestihli přijít na pomoc Rusové.

Napoleon však svůj omyl – podcenění rakouských sil v Ulmu – dokázal proměnit ve vítězství a podařilo se mu zajmout 27 000 rakouských vojáků. Pro rakouskou armádu to byla katastrofa, i přes to, že se části podařilo ustoupit. Rakouský generál se císaři při kapitulaci sám představil jako nešťastný generál Mack. (Blond 1979) Později byl rakouským vojenským soudem odsouzen ke dvěma letům vězení. Je zajímavé, že arcivévoda Ferdinand Mackovi rozmlouval jeho vysunutou pozici na Illeru, Mack ho ale neuposlechl. Bojiště před bitvou navštívil i sám císař František, který s pozicemi Mackova vojska souhlasil. (Castle 2007)

Ruský generál Kutuzov stál v Branau v čele s 27 000 vyčerpanými vojáky, s kterými se nemohl sám postavit Francouzům. Museli se stáhnout zpátky, kudy přišli. V patách mu však byli Francouzi. Kutuzov se chtěl spojit s maršálem Buxhöwdenem. Mezitím však odmítl prosbu císaře Františka, aby šel bránit Vídeň. Ta padla již 13. listopadu díky lsti maršála Murata. Kutuzov vyslal posly, aby jednali s Muratem o příměří. Ten tuto lest neprohlédl. Kutuzov mezitím stihl ustoupit na Moravu, aniž by ho Murat pronásledoval. Kutuzov se v Olomouci spojil s Buxhöwdenem a rakouským princem Janem I. z Lichtenštejna. Tam se sešel car Alexander s císařem Františkem. Rusové nyní viděli francouzské rozptýlené pozice jako jejich slabinu, oproti nim byli oni sešikovaní v Olomouci. (Castle 2007)

Napoleon zastavil pronásledování Kutuzova, spojil své síly v Brně a dal svým vyčerpaným vojákům pohov. Napoleonovi vojáci za den urazili v průměru 25–30 kilometrů. (Kovařík 2013) Bernadotte se usadil v Jihlavě, kde jistil síly arcivévody Ferdinanda v Praze. Napoleon si pojistil i jih, Marmont zůstal ve Štýrsku, Davout na východ od Vídně, aby byl připraven na posily z Uher. Ney přicházel s posilami z Tyrolska a Masséna byl v Itálii. Kutuzov teoreticky navrhoval další ústup kvůli tenčícím se zásobám, chtěl se ale spojit s arcivévodou Janem, který byl v Tyrolsku či s Karlem z Itálie. Car a šlechta kolem něho chtěli na Napoleona zaútočit a Kutuzovův názor nebyl brán v potaz. (Castle 2007) Rusko-rakouská armáda zaútočila. Napoleon měl v Brně jen menší armádu, povolal však ihned k sobě Bernadotta ze západu a Davouta z Jihu.

4.2 Průběh bitvy

Napoleon se stáhl z výhodného prateckého návrší ke Zlatému potoku. Posílil však svoje levé křídlo vojáky i děly, konkrétně na kopci Santon. Napoleon koncentroval svoje síly na levém křídle a doufal, že nepřítel zaútočí na jeho pravé slabší křídlo, kde ho pak s Davoutem, který přijde z jihu, sevře. Davoutovy posily však nemohly přijít včas. Soult měl pak zaútočit na oslabené Pratecké návrší. (Castle 2007) Rusové zatím obsadili Pratecké návrší a měli silné obranné pozice. Rakušané překvapili Napoleona, když zaútočili a dobyli na jihu Telnici. Napoleon ji dobyl zase zpět. Castle (2007) upozorňuje na to, že ruští generálové nebyli dostatečně seznámeni s plánem útoku. Rusové měli v záloze carskou gardu pod velením Konstantina, byla však příliš daleko, aby zasáhla. Rakušané, konkrétně Kienmayer, se opět neúspěšně pokoušel dobýt Telnici. Na jihu u Sokolnic se ale spojili Rusové s Rakušany a zahnali 4000 Francouzů. Davout, který pochodoval z jihu, podpořil jak Telnici, tak především Sokolnice. Francouzi nakonec Telnici ztratili a v Sokolnicích se bitva změnila v souboj o každý dům. Francouzi zde měli jen 7 000 mužů, spojenci 13 000. Ke Kobylnicím však měla mířit

4. spojenecká kolona. Ta byla pod společným rusko-rakouským velením a byla plná vyčerpaných mužů. Dne 2. prosince zaútočil maršál Soult na Pratecký kopec, konkrétně na sbor generála Saint-Hilaira. Zároveň Vandamme obsazuje Pratecké návrší severovýchodně. Francouzi ho dobyli a Rusové pod velením Kamenského se ho pokusili marně dobýt zpět. Problém této 4. kolony tkvěl v tom, že vyrazila nejpozději a sotva opustila Pratecký kopec, musela se tam vracet kvůli Soultově útoku. Chyba byla v nekoordinovaném rusko-rakouském pokusu dobýt kopec a návrší zpět. Rakušané chtěli zajistit Staré Vinohrady, tam však čekal Vandamme. Dva prapory kurských mušketýrů spěchaly na pomoc Kamenskimu, ale když dorazily, Rusové byli poraženi a tyto dva prapory sevřel Saint-Hilaire a příchozí Lavoisier. (Castle 2007) Nakonec se ještě čerstvým rakouským šesti praporům podaří obsadit Pratecké návrší, postupně je ale obkličuje Vandamme, který tam posílá více mužů a Rakušané se stahují. Pratecké návrší ovládal bezkonkurenčně generál Saint-Hilaire.

V severní části je boj rozdělen na několik menších částí a zúčastní se ho hojně i kavalerie na obou stranách. Proti sobě stojí Bagrationův předvoj a Lannesův a Maratův sbor. Francouzi v jednotlivých částech zvítězí i kvůli svojí převaze, jen s Tvarožnou mají chvíli problém. Rusové nakonec ustoupí ze všech pozic. Francouzi měli problém s Konstantinovou carskou gardou, který byla nakonec na východě odražena.

Napoleon ovládl důležité Pratecké návrší ve středu bitvy, 4. spojenecká kolona byla značně ochromena. Na severu tlačil Murat a Lannes postupně Rusy pryč a na jihu, kde Francouzi byli v oslabení, hrál Davout o čas s Rusy a Rakušany. Bitva byla 2. prosince rozhodnuta.

4.3 Rozhodující část bitvy

Buxhöwden na Jihu měl čas se stáhnout, ale neudělal to. Francouzské síly ze severu a středu se přesunuli na jih proti němu. Saint-Hilaire a Vandamme sestoupili z Prateckého návrší. Vandamme zajistil Újezd a jihovýchodní část, aby zabránil ústupu nepříteli. K Sokolnicím pochoduje Saint-Hilaire. Z druhé strany útočí oslabený Friant. Velitel 3. kolony Przibyszewski si uvědomil, v jak špatné situaci se nachází. Pokusil se stáhnout se na sever a připojit se ke 4. koloně. Nevěděl však, že ta už je poražena a vpadl do náručí Lavoisierovi, kterému se vzdal. Buxhöwden až nyní chce ustoupit se svou první a částí druhé kolony. Ustupuje přes dobytou Telnici a i přes zamrzlý Zatčanský rybník. (Castle 2007) Francouzi útočí i na Rakušany, snaží se je chytit, ale O'Reillyho pluk jim dává zabrat. Francouzi spojencům odřízli ústup na sever, západ i východ, kde byl Vandamme, tak se stáhli na jih přes Telnici.

4.4 Důsledky bitvy

Po bitvě u Slavkova Rusové odtáhli domů a Rakušané zůstali napospas Napoleonovi. Po Prešpurském míru 26. prosince 1805 muselo Rakousko zaplatit 40 milionů franků jako odškodné. Dále ztratilo Tyrolsko ve prospěch francouzského spojence Bavorska. Malou útěchou jim byl naopak zisk Salzburku od Bavorska. Zároveň však ztratili Benátsko, Istrii a dalmatské pobřeží, které připadlo Italskému království.

Na území Svaté říše římské proběhlo mnoho územních změn, především ve prospěch Napoleonových spojenců. Bez přímé vlády rakouského císaře Svatá říše římská přestávala mít smysl. Tato zastaralá instituce zanikla 6. srpna 1806 abdikací Františka I. na funkci jejího císaře a vzniklo nové uskupení – Rýnský spolek.

Severoněmecké Hannoversko, které bojovalo na straně Francie, Napoleon daroval zatím do války nezapojenému Prusku. To však ztratilo některá velmi malá německá území, často ve prospěch Francie, nebo Bavorska, jako například Ansbach. Spojenci nedokázali zabránit Napoleonovu vítězství a oslabení Rakouska. Britové a Rusové se sice vylodili v jižní Itálii, ale celá operace měla zpoždění a tyto síly nedokázaly vyhnat Francouze ze severní Itálie.

Třetí koalice, iniciovaná ze strany Británie, se rozpadla. Francouzské síly v Itálii počátkem roku 1806 podnikly invazi do Neapolského království a vyhnaly z něj Brity a Rusy. Rýnský spolek představoval významného spojence Francie. Zavázal se, že dodá Napoleonovi okolo 60 000 mužů do jeho vojska. Francouzské aktivity v německých zemích se nelíbily Prusku, které Napoleonovi v roce 1806 vyhlásilo válku. Boje začali v září téhož roku a francouzský císař dokázal navázat na předchozí úspěchy novými vítězstvími v bitvách u Jeny, Eulau či Friedlandu.

Podle historika Brookse (2000) tato doba představovala vrcholné období Napoleonových vítězství, kdy francouzské pozemní síly byly naprosto bezkonkurenční v boji v Evropě. Během válek čtvrté koalice Francouzi zajali 140 000 spojeneckých vojáků a ukořistili 2 000 děl. Historik Castel (2007) tvrdí, že se bitva u Slavkova nemusela vůbec konat, kdyby na místě nebyl bojechtivý ruský car Alexander a někteří jeho šlechtici. Kutuzov chtěl dále ustoupit, aby se mohl popřípadě spojit s armádou z Uher arcivévody Karla.

5. Metodika

Metodika zpracování historického atlasu bitvy u Slavkova vychází z prostudovaných pramenů a z koncepce tvorby map a atlasů v díle *Metody tematické kartografie: vizualizace prostorových jevů* od Voženílka a kolektivu, vydaným v roce 2011. Tuto koncepci použili Marek (2018) a Mach (2019) při tvorbě atlasů ve svých bakalářských pracích. Koncepce od Voženílka a kolektivu (2011) představuje 4 chronologicky seřazené fáze, které se dají považovat za obecný návod tvorby atlasu. Výsledným produktem je historický atlas bitvy u Slavkova.

První fází je kartografický projekt atlasu. Představuje úvodní dokument, který obsahuje všechny údaje potřebné ke zpracování a tvorbě atlasu. Do této fáze se řadí obecná koncepce atlasu. Tato koncepce zahrnuje všechny aspekty, které je potřeba rozhodnout před samotným vznikem atlasu, konkrétně cíl atlasu, časové vymezení obsahu atlasu, prvky atlasu a technologie atlasu. Dále je potřeba stanovit vzájemný poměr mezi jednotlivými prvky atlasu. (Voženílek a kol. 2011) Do této fáze je možné řadit i technologickou koncepci.

Druhou fází je sběr a zpracování dat. Data mohou být získána vlastním měřením nebo od různých institucí. V této fázi je důležité na začátku získat topografický, a pak tematický podklad. Při tvorbě historického atlasu hrají velkou roli data vytvořená autorem na základě prostudované odborné literatury. Příkladem je naznačení směru pohybu vojsk. Do této fáze se řadí tvorba doprovodných textů a příprava obrázků a grafických prvků do atlasu.

Třetí fáze zahrnuje specifikaci a tvorbu jednotlivých map. Je stanoven účel map, rozsah zobrazovaného území, obsah topografický a tematický, volby měřítek a kartografického zobrazení, použité kartografické metody, návrh znakového klíče a např. koncepce kompozice. Dále se uvádí použité funkce a nástroje použité v softwaru pro tvorbu kartografických výstupů.

Čtvrtou, a zároveň poslední fází, je koncepce atlasu. Na začátku je definován obsah atlasu. Poté se stanoví forma atlasu, tedy stanovení velikosti písma, rozmístění map, grafických prvků, doprovodného textu aj.

6. Tvorba historického atlasu

V této kapitole bude uveden postup při tvorbě historického atlasu bitvy u Slavkova. Na konci této kapitoly vznikne samotný historický atlas.

6.1 Kartografický projekt

První část tvorby atlasu zahrnuje návrh a vytvoření úvodního kartografického projektu. Bylo potřeba stanovit specifika tematického, konkrétně historického, atlasu k jeho zhotovení. Cílem historického atlasu je představit chronologicky bitvu u Slavkova nejen odborné, ale i laické veřejnosti. Základem atlasu jsou mapy, které tvoří zhruba jeho 50 %. Doprovodný text a grafické prvky zabírají dohromady zbylých 50 %. Atlas je koncipován jako tištěná publikace v sešitové vazbě V1. Na titulní stranu je použit papír vyšší gramáže (300 g/m²) s laminací, stránky uvnitř budou mít křídový papír s gramáží 130 g/m². Atlas je ve formátu A4, tedy jeho rozměry jsou 21 x 29,7 cm. Počet stran je 24. Platí, že počet stran musí být dělitelný čtyřmi, aby nevznikly prázdné strany. Pro titulní stranu bylo zvoleno bezpatkové písmo vhodné pro nadpisy Agency FB Bold, pro text uvnitř atlasu bezpatkové písmo Arial.

Atlas má chronologicky po sobě jdoucí mapy bitvy u Slavkova. Ty budou doplněny mapami Situace v Evropě v roce 1805, Evropa po Prešpurském míru před a po bitvě a mapou současného stavu bojiště s památníky. Pro mapy bitvy a současného stavu bojiště byl vytvořen jednotný poklad z lesního porostu, vodních toků, výškových bodů a vrstevnic. Jako podklad pro vytvoření mapy Situace v Evropě v roce 1805 byl použit obrázek z animace Europe in Motion z V4 Digital Parliamentary Library+. Jako poklad pro mapu Evropa po Prešpurském míru v roce 1806 a Bojiště dne byla použita mapa z atlasu HISTORICA – Velký atlas světových dějin s více než 1 200 mapami. Hlavním softwarem byl zvolen ArcMap 10.7.1 pro kartografickou tvorbu od společnosti ESRI a pro grafickou tvorbu software Adobe InDesign.

6.2 Data

Po specifikaci atlasu byla připravena data pro tvorbu map. Data je možné rozdělit na pokladová a tematická. Na začátku bylo potřeba vytvořit dvě geodatabáze (pro Evropu a oblast bitvy), do kterých byla postupně nahrána všechna prostorová data. Souřadnicový systém byl nastaven v *Data Frame* (tzv. *datové okno*). Mezi data se také řadí doprovodné texty vybrané na základě odborné literatury. Bylo potřeba literaturu kriticky zhodnotit a vybrat ty nejrelevantnější informace.

6.2.1 Podkladová data

Podkladová data pro mapu Situace v Evropě v roce 1805 byla stažena z Natural Earth. Tato data jsou volně přístupná a konkrétně tato jsou zgeneralizována pro mapy měřítek 1 : 50 000 000 se souřadnicovým systémem WGS 84. (Natural Earth 2021) Použita byla jen vektorová data ve formátu *.shp* představující kontinenty a oceán.

Pro mapy Situace před bitvou 1. prosince 1805, Průběh bitvy 2. prosince 1805 ráno, Průběh bitvy 2. prosince 1805 v poledne a Bojiště dnes byla použita podkladová data z Digitální databáze České republiky ArcČR 4.0, která se dělí na topografickou a administrativní a socioekonomickou geodatabázi se souřadnicovým systémem S-JTSK. (ArcData 2021) Byla převzata vektorová data ve formátu *.shp* představující lesní porost, vodní toky, vrstevnice a výškové body.

Podkladová data politické mapy střední Evropy po Prešpurském míru v roce 1806 byla stažena z Natural Earth. Byla použita zgeneralizovaná data pro mapy velkého měřítka 1 : 10 000. Použita byla jen vektorová data ve formátu *.shp* představující podrobnou vrstvu kontinentů a oceán.

6.2.2 Tematická data

Zdrojem pro politickou mapu Evropy v roce 1805 se stal obrázek z animace Europe in Motion z V4 Digital Parliamentary Library+. Zdrojem pro politickou mapu střední Evropy byla použita mapa z atlasu HISTORICA – Velký atlas světových dějin s více než 1 200 mapami. Mapa se nachází v kapitole Napoleonská Francie a Evropa s názvem Evropa 1806–1807. Pro mapy Situace před bitvou 1. prosince 1805, Průběh bitvy 2. prosince 1805 ráno, Průběh bitvy 2. prosince 1805 v poledne byla použita bodová vrstva sídel a liniová vrstva silnic z Digitální databáze ČR ArcČR 4.0. Dále byl v těchto mapách znázorněn „čas“, tj. vyznačení směru pohybu nebo přesunu vojsk dle odborné literatury. Pro mapu Bojiště dnes bylo využito stejné databáze, konkrétně bodová vrstva sídel, liniová vrstva silnic a železnic.

6.3 Tvorba map

Dalším krokem je specifikovat a vytvořit samotné mapy historického atlasu. Veškeré práce na mapách byly provedeny v softwaru ArcMap 10.7.1. Pro všechny mapy byl vytvořen samostatný *.mxd* projekt, ve kterém byla vizualizována vybraná prostorová data z databází. Pro mapy Situace v Evropě v roce 1805 a Evropa po Prešpurském míru v roce 1806 bylo zvoleno Lambertovo azimutální ekvivalentní zobrazení, jehož referenční plochou je elipsoid

GRS80 s dotykovým bodem 52° s. š. a 10° v. d. Bylo rozhodnuto o jednotné barvě pro Francii. Rusko je v mapách představující Evropu vyobrazeno zelenou barvou, na mapách bitvy je vyobrazeno červeně. Rakousko je v mapách Evropy vyobrazeno červeně, na mapách bitvy žlutě. Byl navržen a vytvořen jednotný znakový klíč (Obr. 10).

str. 9 a 17			
	hranice státu		místo významné bitvy
	směr pochodu britských vojsk		místo kapitulace vojska
	směr pochodu francouzských vojsk	PRUSKÉ KRÁLOVSTVÍ	název státu
	směr pochodu rakouských vojsk	ATLANSKÝ OCEÁN LIGURSKÉ MOŘE	oceán, moře
	směr pochodu ruských vojsk		
str. 11–15			
	francouzská brigáda*		místo kapitulace vojska
	francouzská jízdní brigáda*		vodní tok
	rakouská brigáda*		vodní plocha
	rakouská jízdní brigáda*		les
	ruská brigáda*	Santon	významný vrch
	ruská jízdní brigáda*		
	spojení deseti francouzských brigád		vrstevnice po 25 metrech
	pohyby francouzských vojsk	Zlatý potok	název vodního toku
	pohyby ruských vojsk	Měnický rybník	název vodní plochy
	pohyby rakouských vojsk	Měnín	název obce
	významná cesta	DAVOUT	jméno velitele vojenského útvaru
	obec		
str. 19			
	dálnice		pomník
	silnice I. třídy		zámek
	silnice II. třídy	Vinohrady	kótovaný bod
	silnice III. třídy	339 m n. m.	
	železnice		vrstevnice po 25 metrech
	památková zóna	Litava	název vodního toku
	obec	Prace	název obce
	vodní tok	Památková zóna bojiště bitvy u Slavkova	název památkové zóny
	les		
	mohyla		
	muzeum		

*velikost brigád byla různá

Obr. 10 – Jednotný znakový klíč

Návrh znakového klíče byl inspirován dílem od Iana Castla (2007), Jiřího Kovaříka (2013), Dušana Uhlíře s názvem Slunce nad Slavkovem (2010) či od americké vojenské akademie West Point (2021). Mapy byly vytištěny ještě před finálním výtiskem z důvodu barevné korekce. Výstupem této kapitoly jsou hotové mapy uložené ve formátu *.png* v rozlišení 1 000 DPI, které lze jednoduše nahrát do připraveného návrhu atlasu v softwaru Adobe InDesign.

Každá mapa připadá na jedno mapové pole. Jejich názvy odpovídají názvům kapitol atlasu. Legenda je společná pro všechny mapy a je umístěna před úvodem do atlasu. Tiráž je uvedena na konci díla. Mapy obsahují měřítko grafické i číselné měřítko, které se zpravidla nachází v dolní části map. Směrovka orientovaná na sever je umístěna v každé mapě v levém horním rohu.

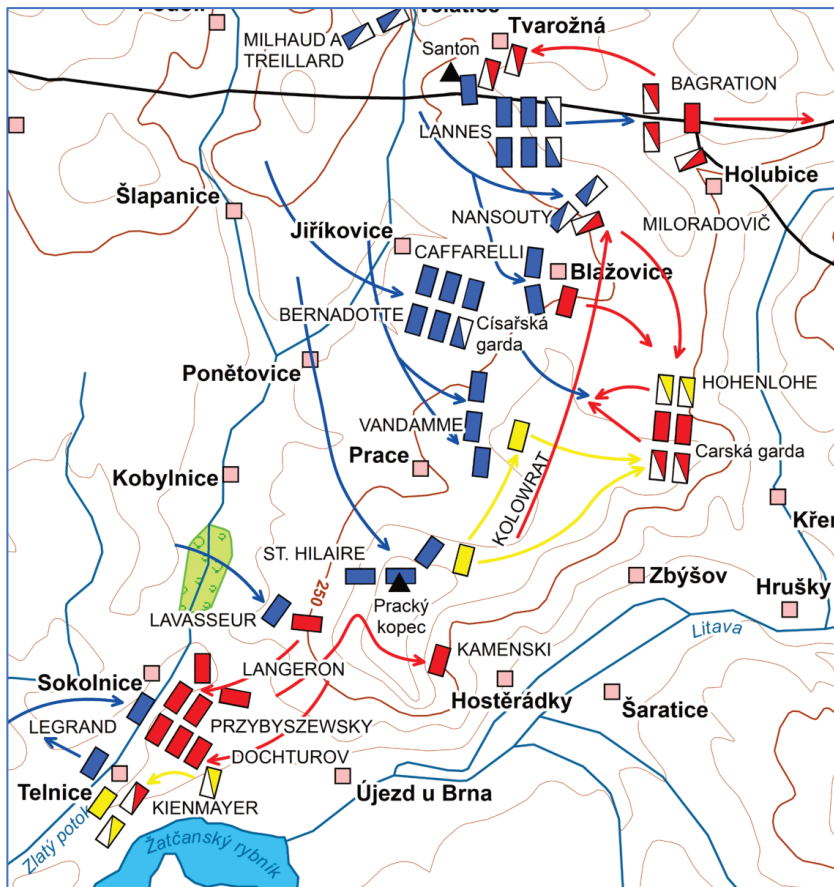
6.3.1 Mapa Situace v Evropě v roce 1805

Mapa Situace v Evropě v roce 1805 byla vytvořena na základě obrázku z animace Europe in Motion z V4 Digital Parliamentary Library+. Tento obrázek nebylo možné zvětšit na požadovanou velikost pro georeferencování, proto byla mapa překreslena ručně pomocí průsvitného papíru. Byla zpracována podkladová data z Natural Earth s měřítkem 1 : 50 000 000, na jejichž základech byly funkcí *Edit* vytvořeny vrstvy reprezentující tehdejší státní útvary. V atlase názvy státních útvarů odpovídají tehdejší skutečnosti. Dále byly přidány znaky pro místa bitev u Trafalgaru, Ulmu a Slavkova. U Ulmu byl přidán znak pro kapitulaci vojska. Tyto znaky byly převzaty z webu Clipartmax (2021) a Pngtree (2021). Dále zde jsou znázorněny pohybové čáry vojsk britských, francouzských, rakouských a ruských dle nastudované literatury.

6.3.2 Mapy bitvy u Slavkova

Pro mapy Situace před bitvou 1. prosince 1805, Průběh bitvy 2. prosince 1805 ráno, Průběh bitvy 2. prosince 1805 v poledne byla zpracována data z Digitální databáze České republiky ArcČR 4.0. Do bodové vrstvy obcí byla doplněna do této vrstvy podle podkladové mapy ZM 10 z Geoportálu ČÚZK obec Ponětice, která je důležitá pro vykreslení postavení vojsk. Dále byly vytvořeny díky průsvitnému papíru ručně nakreslené rybníky Žatčanský a Měnický, které již dříve zanikly. Oba rybníky byly překresleny z díla Slavkov 1805 – Osud císařství od Iana Castla (2007). Byly vytvořeny znaky pro vojska a jízdní vojska. Dále byl znázorněn „čas“, tj. vyznačení směru pohybu nebo přesunu vojsk jako pohybové čáry (Obr. 11). Tyto znaky byly umístěny dle použité literatury. Z liniové vrstvy silnic byla vyselektována silnice II. třídy č. 430 z Brna do Vyškova, která byla postavena na základech staré hlavní cesty mezi Brnem

a Olomoucí. Do mapy Průběh bitvy 2. prosince 1805 v poledne byl přidán znak kapitulace vojska z webu Clipartmax (2021).

Obr. 11 – Ukázka znázornění „času“ v mapě Průběh bitvy 2. prosince 1805 ráno (výřez)

6.3.3 Mapa Evropa po Prešpurském míru

Na mapu Evropa po Prešpurském míru v roce 1806 byla použita mapa z atlasu HISTORICA – Velký atlas světových dějin s více než 1 200 mapami. Mapa je v malém formátu pro georeferencování, proto byla mapa překreslena ručně pomocí průsvitného papíru. Byla zpracována podkladová data a data hranic dnešních států z Natural Earth v měřítku 1 : 10 000 000, na jejichž základech funkcí *Edit* byly vytvořeny vrstvy reprezentující tehdejší státní útvary. V mapě názvy státních útvarů odpovídají tehdejší skutečnosti. Byla z mapy odebrána oblast Varšavského velkovévodství, která vznikla až v roce 1807.

6.3.4 Mapa bojiště dnes

V mapě Bojiště dnes byla zpracována data z Digitální databáze České republiky ArcČR 4.0. Byla použita bodová vrstva s obcí doplněná o obec Ponětice. V mapě byly umístěny vytvořené znaky pro mohylu, muzeum, památník a zámek, které byly umístěny podle podkladové mapy ZM 10 z Geoportálu ČÚZK. Je zde vykreslena památková zóna Slavkovského bojiště, jejíž

zdrojem je mapa patřící k vyhlášce Ministerstva kultury č. 475/1992 Sb. ze dne 10.9.1992 o prohlášení území bojiště bitvy u Slavkova za památkovou zónu. Dále jsou zde vykresleny druhy silnic, každé svým znakem, a železnice.

6.5 Sestavení historického atlasu

Atlas byl sestaven podle konceptu viz. kapitola 2. Veškeré grafické práce vznikaly v softwaru Adobe InDesign, který se přímo specializuje na tvorbu brožur a knih. Byl vytvořen obsah, který napomohl k sestavení jednotlivých kapitol bitev. Jednotlivé kapitoly jsou seřazeny chronologicky. Každá kapitola (kromě úvodu) má vlastní dvojstránku, kdy levá strana obsahuje název kapitoly, doprovodný text popisující situaci na dané mapě, doprovodné obrázky či tabulky (obr. 12) a pravá strana mapu. Co se týká formy atlasu, nadpisy jsou tučně písmem Arial velikostí 16. Samotný text je písmem Arial s velikostí 11 a s prokladem 18 b. Mezi odstavci textu je proklad 24 b. Stránky s textem jsou kromě úvodu navrženy do dvou sloupců s mezerou 1 cm. Text bylo potřeba podle okrajů papíru a okrajů sloupců přizpůsobit. Text doplňují již zmíněné doprovodné grafické prvky jako obrázky a tabulky rozložení sil a ztrát, které bylo potřeba přizpůsobit podle okrajů stránky a okrajů sloupců.

SITUACE V EVROPĚ V ROCE 1805

Napoleon se v roce 1804 nechal korunovat císařem Francie. Francie své války však započala již před jeho nástupem, v době Velké francouzské revoluce (1789–1794). Evropské mocnosti se pokoušeli ve Francii znovu obnovit monarchii.

Již za revoluce byla země napadena především Velkou Británií a Rakouskem. Z obranné války se postupně stala válka útočná, a to díky Napoleonovi. Nejprve táhnul do Itálie, odkud vytlačil Rakušany. Napoleon v této době měl po Evropě několik spojenců jako Španělsko a vytvářel své „loutkové“ státy jako Batávská republika, Etruské království či Italské království.

V této době se proti němu zformovala třetí protinapoleonská koalice zahrnující Rakousko, Velkou Británii, Rusko, Neapolsko a Švédsko. Napoleon tuto silnou koalici chtěl zničit, jelikož znamenala nebezpečí pro Francii. Rozhodl se proto zaútočit na Rakousko. Využil k tomu 200 tisíc vojáků z bývalé armády, která se měla se vylodit v Anglii, francouzsko-španělská flotila byla v témže roce poražena v bitvě u Trafalgaru, jižně od Španělska.

Napoleon překročil Rýn 24. září 1805. Jeho vojska pochodovala rychlostí 25-30 kilometrů za den. Jejich cílem bylo Bavorsko - nový napoleonův spojenec. Proti Napoleonovi však vytáhl rakouský generál Mack. Přes České země pochodovali jemu na pomoc také Rusové. Ti se společně s Brity také snažili napadnout Itálii z jihu a Hannover-sko na severu.

Napoleonovým hlavním cílem bylo zničit rakouskou armádu dříve než dorazí Rusové. To se mu také podařilo v bitvě u Ulmu, která pro Rakušany znamenala katastrofickou porážku. Okolo 27 tisíc rakouských vojáků bylo zajato. Napoleon měl otevřenou cestu k Vídni. Slavkovská kampaň mohla začít.

8

Napoleon císařem Francie

Bitva u Trafalgaru 21. října 1805

Bitva u Ulmu 16. – 19. října 1805 - kapitulace

Diskuze

Tvorba historického atlasu se obešla bez výraznějších komplikací. Zásadním problémem je neexistence historických dat nebo jejich nepřístupnost. Proto byla vytvořena vlastní historická data s využitím dat novodobých. Georeferencování nebylo provedeno, jelikož obrázky, podle kterých byly mapy vytvořeny, nebyly dostatečně velké. Jiné mapy byly dostatečně velké, ale nebyly z odborného zdroje či jejich vykreslení bylo nepřesné. Z tohoto důvodu byly mapy překresleny pomocí průsvitky.

Sestavit atlas bitvy je pro kartografy náročnější než běžné atlasy, protože je třeba zachytit jednotlivá vojska v pohybu v jednotlivém časovém úseku. Tento problém se podařilo vyřešit pomocí pohybových čar, které udávaly směr pohybu jednotek. Tuto metodu využívá nejvíce map bitev, není však jediná. V atlase se podařilo zachytit všechny armády v jednotlivých akcích, byly zakresleny důležité manévry, aniž by tím mapa přestala být přehledná, což se některým jiným bitevním mapám nepodařilo.

Dalším problémem byly informace z odborné literatury. Bylo potřeba literaturu kriticky zhodnotit, porovnat a dopracovat se k vlastním závěrům. Týkalo se to například informací o počtech nasazených vojáků v jednotlivých brigádách. Autorka toto vysvětlila poznámkou v mapové legendě: „**velikost brigád byla různá*“. V atlase se nachází i tabulka zabývající se rozložením sil a ztrát. Podle odborné literatury byly stanoveny průměry těchto počtů a doplněny o vlnovku neboli tildu, co značí výraz odhad a přibližně.

Jako další problém bylo vykreslení zaniklých rybníků Žatčanského a Měnínského. Žatčanský rybník je v historických i starých mapách uváděn celý a jeho vykreslení v těchto dílech je velice podobné. Podoba Měnínského rybníku jasná není, jelikož na historických i starých mapách je vykreslena jeho severní část. Autorka tento rybník vykreslila podle mapy bitvy od Castla (2007) a mapy od vojenské univerzity U.S. West Point (2021).

Poslední problémem byl samotný tisk atlasu. Pro atlas byla zvolena titulní strana s gramáží papíru 300 g/m² a její následná laminace. Po odeslání do tisku chyběla vytvořené atlasu u titulní a zadní strany tzv. spadávky, které jsou u tohoto typu titulní strany potřebné. Jelikož se autorka nesetkala s tímto pojmem a možností ho vyřešit, bylo potřeba si připlatit za vytvoření spadávek příslušnou tiskárnou.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo navrhnout a vytvořit historický atlas bitvy u Slavkova zároveň s vlastním znakovým klíčem. Cíl se i přes komplikace s historickými daty podařilo splnit. Začátek práce představuje teorii, poté následnou rešerši mapových sbírek. V praktické části byl navržen a stanoven metodický postup, podle něhož byl na závěr vytvořen samotný historický atlas.

Byl proveden soupis a popis map, plánů a skic z mapových sbírek (viz kapitola 3), které jsou součástí Databáze digitalizovaných mapových sbírek dms.euweb.cz. Podařilo se získat šest přístupných mapových děl ve čtyřech z 23 českých mapových sbírek a osm přístupných mapových děl ve dvou ze 21 zahraničních mapových sbírek. Ve Virtuální mapové sbírce byly nalezena dvě přístupná mapová díla. Dvě české a jedna zahraniční mapová sbírka z Databáze digitalizovaných mapových sbírek měly dohromady pět nepřístupných mapových děl.

Výsledkem je tematický historický atlas o rozsahu 24 stran, který byl vytvořen v softwarech ArcMap 10.7.1 a Adobe InDesign. Atlas je k dispozici v tištěné či digitální podobě přílohy práce. Výstup dostatečně chronologicky seznamuje čtenáře s jednotlivými částmi této bitvy. Dílo tak předá informace o tom, jak vypadala Evropa před bitvou, její samotný průběh, Evropu po bitvě a bojiště v dnešní době. Dále by atlas mohl ještě více zvýšit povědomí o této bitvě, zejména o každoroční rekonstrukci bitvy u Slavkova konané mezi 1.–5. prosince.

Použité zdroje

Data

NATURAL EARTH (2021): Medium scale data, 1:50m, physical.
<https://www.naturalearthdata.com/> [cit. 2.7. 2021]

NATURAL EARTH (2021): Large scale data, 1:10m, physical.
<https://www.naturalearthdata.com/> [cit. 27.7. 2021]

ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ (2014): ArcČR 500 – digitální geografická databáze, verze 4.4. www.arcdata.cz [cit. 10. 7. 2021]

ČÚZK (2021): Základní mapa ČR 1:10 000 barevná bežešvá (ZM 10). Mapový podklad © Český úřad zeměměřický a katastrální. [cit. 10.7. 2021]

Literatura

BLACK, J. (2003): Mapping the Past – Historical Atlases. Orbis, 47, 2, s. 277–293.

BLONDE, G. (1979): La Grande Armée. Castle Books, Francie.

BROOKS, R. (2000): Atlas of World Military History. HarperCollins, Londýn.

CASTLE, I. (2007): Slavkov 1805 – Osud císařství. Grada, Praha.

ČAPEK, R., MIKŠOVSKÝ, M. MUCHA, L. (1992): Geografická kartografie. Státní pedagogické nakladatelství, Praha.

HOJOVEC, V. (1987): Kartografie. Geodetický a kartografický podnik, Praha

JELÉN, J., ČÁBELKA, M. (2021): Reflection of mining in mining and post-mining landscapes using cartographic sources, AUC Geographica, Vol 56 No 1, 44–55.

KOVAŘÍK, J. (2013): Slavkov 1805 – Napoleonův největší triumf. Akcent, Praha.

KÖNEMANN, L., ŠTEFÁNIK, M., GURŇÁK, D., HANULA, M., HATTSTEIN, M. (2011): Historica – Velký atlas světových dějin s více než 1 200 mapami. Slovart, Zlín.

MACH, D. (2019): Tvorba historického atlasu bitvy u Hradce Králové. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra aplikované geoinformatiky a kartografie.

MAREK, J. (2018) Tematický atlas vinogradů společnosti Vinné sklepy Kutná Hora. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra aplikované geoinformatiky a kartografie.

MEYERS a kol. (1888): Meyers Konversations-Lexikon. Verlag des Bibliographisches Institut, Lipsko a Vídeň.

- MIKLÍN, J., DUŠEK, R., KRTIČKA, L., KALÁB, O. (2018): Tvorba map. Ostravská univerzita, Ostrava.
- NOVÁK, V., MURDYCH, Z. (1988): Kartografie a topografie. Státní pedagogické nakladatelství, Praha.
- RÁJA, J. (2008): Návrh školního atlasu slavných bitev české historie. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, Katedra geografie.
- ROUBÍK, F. (1951): Soupis map českých zemí. Svazek 1. Státní nakladatelství učebnic, Praha.
- SEMOTANOVÁ, E. (2007): Dějiny, současnost a perspektivy rekonstrukčních map. Historická geografie, 34, s. 197–215.
- SEMOTANOVÁ, E. (2008): České země na starých mapách. Ministerstvo obrany ČR, Praha.
- SEMOTANOVÁ, E., ŠIMŮNEK, R. (2000): Lexikon mapových archivů a sbírek České republiky. Historický ústav AV ČR, Praha.
- SLOCUM, T., McMASTER, R. B., KESSLER, F. C., HOWARD, H. H. (2005): Thematic Cartography and Geographic Visualization, Third Edition. New Jersey, Spojené státy americké.
- UHLÍŘ, D. (2010): Slunce nad Slavkovem. Akcent, Praha.
- VEVERKA, B., ZIMOVÁ R. (2008): Topografická a tematická kartografie. Vydavatelství ČVUT, Praha.
- VÍT, L. (2010): Znázornění času v kartografických dílech na příkladu map historických bitev. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra aplikované geoinformatiky a kartografie.
- VOŽENÍLEK, V., KAŇOK, J. a kol. (2011): Metody tematické kartografie – vizualizace prostorových jevů. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc.
- VOŽENÍLEK, V. (2004): Aplikovaná kartografie I. – tematické mapy. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc.

Zdroje map

[*Napoleonské války*]. [neuveдено]. Dostupné z: <http://chartae-antiquae.cz/cs/maps/82895>

AURAU. *Plan der Schlacht von Austerlitz zwischen seiner K.K. May. Napoleon Kaiser der Franzosen und König von Italien : und S.r K.ai auch K. K. May. Alexander Kaiser von Russland, und Franz II. Kaiser von Deutschland und Oestreich gewonnen von Napoleon den 2. dez. 1805.* [Francie 1806]. Dostupné z:

https://swisscovery.sls.ch/discovery/fulldisplay?docid=alma991144496609705501&context=L&vid=41SLSP_NETWORK:VU1_UNION&lang=de&search_scope=DN_and_CI&adapter=Local%20Search%20Engine&tab=41SLSP_DN_CI&query=any,contains,plan%20der%20schlacht%20von%20austerlitz&offset=0

Bataille d'Austerlitz : 2 décembre 1805. [19. století]. Dostupné z: <https://bibliotheques-specialisees.paris.fr/ark:/73873/pf0001957693>

Bitva u Slavkova. [mezi 1918 a 1950]. Dostupné z: <http://www.chartae-antiquae.cz/cs/maps/82894>

CALMET-BEAUVOISIN, *Plan de la bataille d'Austerlitz*. [1805]. Dostupné z: <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b7200118d.r=austerlitz?rk=64378;0>

DILLING. *Plan der Gegend von Austerlitz in Mähren, mit den Stellungen der vereinigten kaiserl. russischen und oesterreichschen u. kaiserlich französ. Armeen bei der Schlacht am 2ten Decbr 1805.* [mezi 1805 a 1810]. Dostupné z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=1041417

KARG, J. *Skizze zur Schlacht von Austerlitz um 2. December 1805.* [Rakousko 1898]. Dostupné z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=1283632

KÖSTLER, J. *Plan der Gegend von Austerlitz in Mähr'n [sic] mit den Stellungen der vereinigten Kaiserl: russischen u. oesterreichischen, und Kaiserl. französischen Armeen bey der Schlacht am 2ten December 1805.* [mezi 1805-1850]. Dostupné z: http://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-NKCR_62_B_000050_2LSCYI6-cs#search

PICQUET, Ch. *Carte du Théâtre de la Guerre en Allemagne, en Autriche et en Italie ; où se trouvent tracés les Marches, Positions, Batailles et Combats, de la Grande-Armée, commandée en personne Par S. S. Empereur Napoléon ; pendant la Campagne de 1805, et ceux de l'Armée d'Italie, commandée par S. Ex. le Maréchal Masséna.* [Francie 1805].

Dostupné z: <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b530859609.r=austerlitz?rk=193134;0>

Plan de la bataille d'Austerlitz gagnée par la grande Armée française commandée par l'Empereur Napoléon sur l'Armée austro-russe commandée par les empereurs de Russie et d'Allemagne [Francie 1805]. Dostupné z:

<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8443410v.r=austerlitz?rk=171674;4>

Plan de la bataille d'Austerlitz le 2 decembre 1805 : dressé sur plusieurs plans et dessins originaux du terrain du champ de la bataille. [neuvedeno]. Dostupné z:

https://swisscovery.slsp.ch/discovery/fulldisplay?docid=alma991052617329705501&context=L&vid=41SLSP_NETWORK:VU1_UNION&lang=de&search_scope=DN_and_CI&adaptor=Local%20Search%20Engine&tab=41SLSP_DN_CI&query=any,contains,plan%20de%20la%20bataille%20d%27Austerlitz&offset=0

Plan der Schlacht bey Austerlitz : am 2 ten December 1805 zwischen den vereinigten Russischen und Österreichischen, und dem Französischen Heere. [Rakousko 1806].

Dostupné z: <https://bibliotheques-specialisees.paris.fr/ark:/73873/pf0001958356>

Internetové zdroje

BENEDIKTINSKÝ KLÁŠTER RAJHRAD JAKO FENOMÉN: Sbíрка map a atlasů.

Dostupné z: <http://www.rajhradskyklaster.cz/klasterni-a-historie-sbirky/sbirka-map-a-atlasua>

CLIPARTMAX (2021): White Flag Clipart – White Flag Icon Png. Dostupné z:

https://www.clipartmax.com/middle/m2i8i8Z5d3K9b1b1_white-flag-clipart-white-flag-icon-png/

KENNELLY, P. J. (2001): Hillshading Alternatives. ESRI. Dostupné z:

<https://www.esri.com/news/arcuser/0701/althishshade.html>

MAPOVÁ SBÍRKA PŘF UK (2021): Databáze digitalizovaných mapových sbírek.

Dostupné z: <http://dms.euweb.cz/index.html>

PAMÁTKOVÝ KATALOG (2021): Bojiště bitvy u Slavkova – právní ochrana. Národní

Památkový ústav. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/pravni-ochrana/bojiste-bitvy-u-slavkova-84346>

PLÁNKA, L. (2021): Kartografie I – Světová a evropská mapová díla, zahraniční

kartografická díla národních vydání. VŠB Ostrava, Hornicko-geologická fakulta. Dostupné z:

https://www.hgf.vsb.cz/export/sites/hgf/544/.content/galerie-souboru/planka/kartografie_I/KARTOGRAFIE_I_09_SVET_MAPY_STUDENTI.pdf

PNGTREE (2021): Flag icon. Dostupné z: <https://pngtree.com/so/flags-icon>

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA UK (2019): Mapová sbírka. Dostupné z:

<https://www.natur.cuni.cz/geografie/mapova-sbirka/mapova-sbirka>

THE U.S. MILITARY ACADEMY AT WESTPOINT (2021): The Battle of Austerlitz, 1805 - Situation, 1800 hours, 1 December. Dostupné z:

<https://www.westpoint.edu/academics/academic-departments/history/napoleonic-wars/>

VISEGRAD DIGITAL PARLIAMENTARY LIBRARY +: Europe in motion.

Dostupné z: <https://www.v4dplplus.eu/parledu-330/europe-in-the-motion-448>

VÚGTK (2021): Virtuální mapová sbírka. Dostupné z: <https://chartae-antiquae.cz/cs/about>

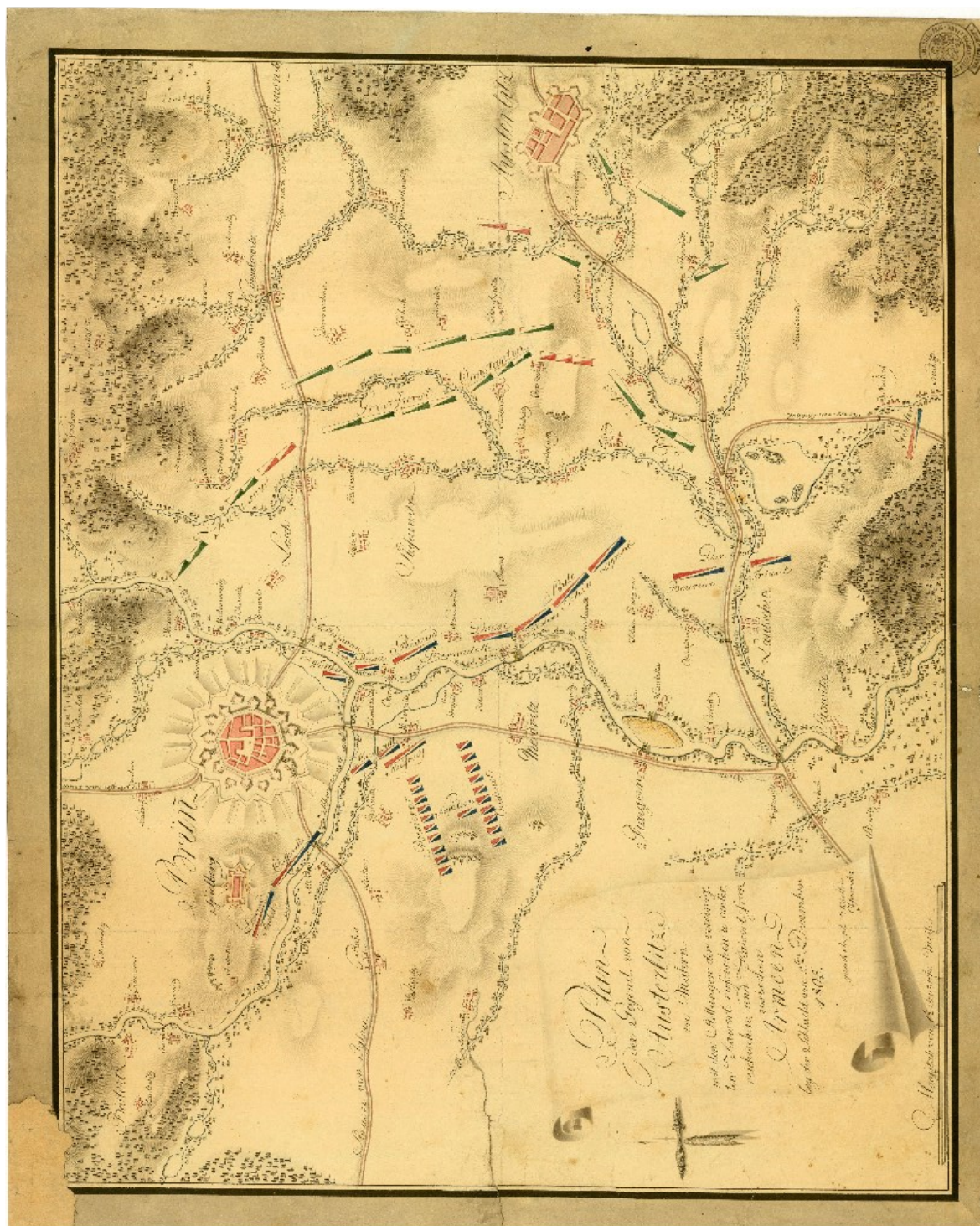
Přílohy

Příloha 1 – Digitalizované mapové sbírky ČR, které jsou v Databázi digitalizovaných mapových sbírek na dms.euweb.cz

	Digitalizované mapové sbírky ČR
1	Digitální mapový archiv České geologické služby
2	Kartografie Vlastivědného muzea v Olomouci
3	Královská kanonie premonstrátů na Strahově, Strahovská knihovna
4	Mapová sbírka Geografického ústavu Masarykovy univerzity
5	Mapová sbírka Národní knihovny České republiky (Oddělení rukopisů a starých tisků)
6	Mapová sbírka Národního technického muzea
7	Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy
8	Mapová sbírka Vědecké knihovny v Olomouci
9	Mapové sbírky Moravského zemského archivu: indikační skici, sbírka map a plánů, Báňské hejtmanství B
10	Mapy Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích
11	Mapy v archivních souborech Státního oblastního archivu v Zámrsku
12	Mollova mapová sbírka, Moravská zemská knihovna v Brně
13	Národní archiv leteckých měřických snímků
14	Sbírka map a atlasů Knihovny Benediktinského opatství Rajhrad
15	Sbírka map a plánů Archivu hlavního města Prahy
16	Sbírka map a plánů Národního archivu
17	Sbírka map a plánů Národního zemědělského muzea
18	Sbírka map a plánů, Státní okresní archiv Most
19	Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem
20	Státní oblastní archiv v Třeboni, oddělení správy fondů a sbírek Třeboň
21	Ústřední archiv zeměměřictví a katastru
22	Velkostatek Přisečnice Státního oblastního archivu v Litoměřicích
23	Západočeské muzeum v Plzni, p. o.

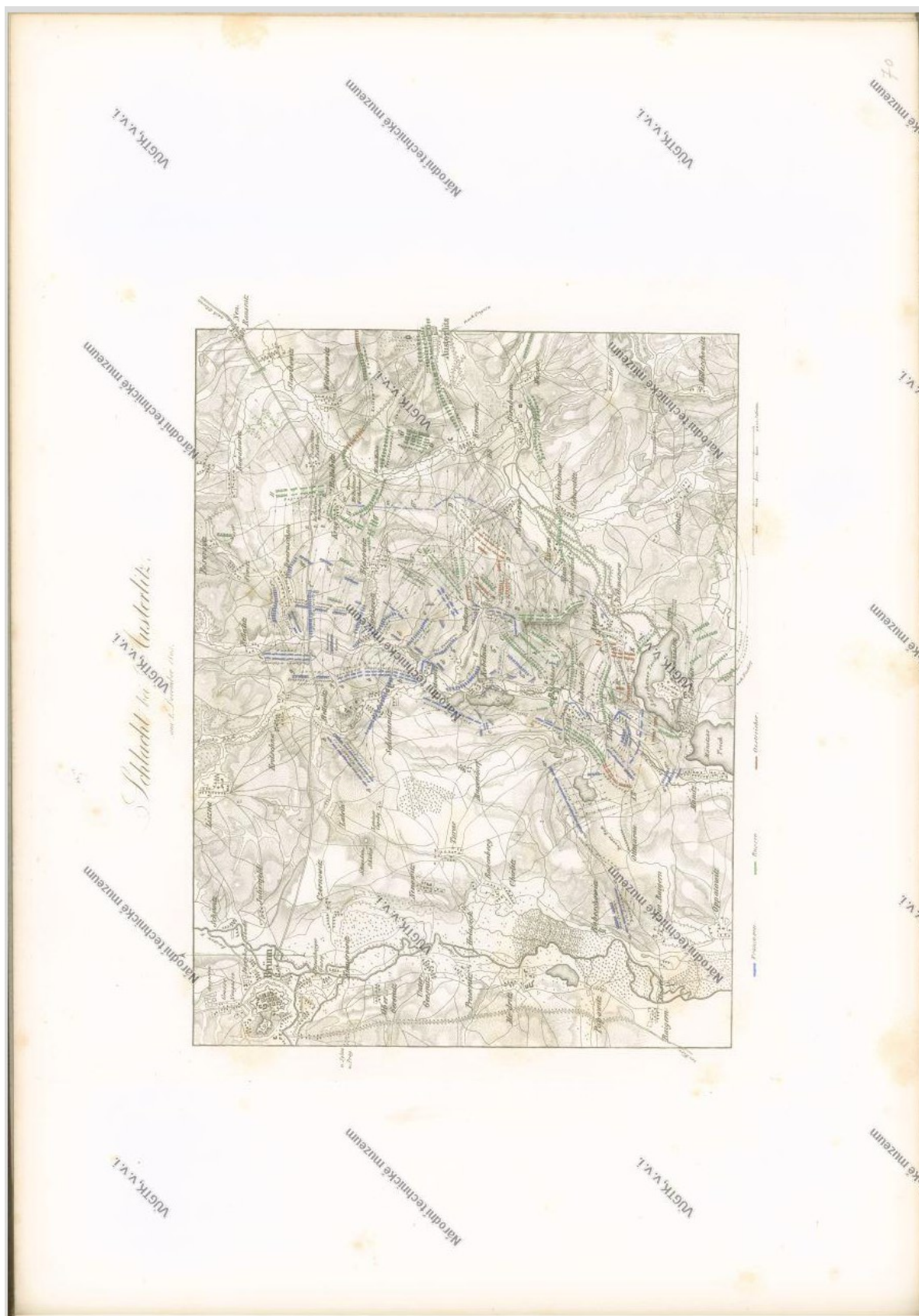
Zdroj: Databáze digitalizovaných mapových sbírek (2021)

Príloha 2 – Plan der Gegend von Austerlitz in Mähren [sic] mit den Stellungen der vereinigten Kaiserl: russischen u. öesterreichischen, und Kaiserl. französischen Armeen bey der Schlacht am 2ten December 1805

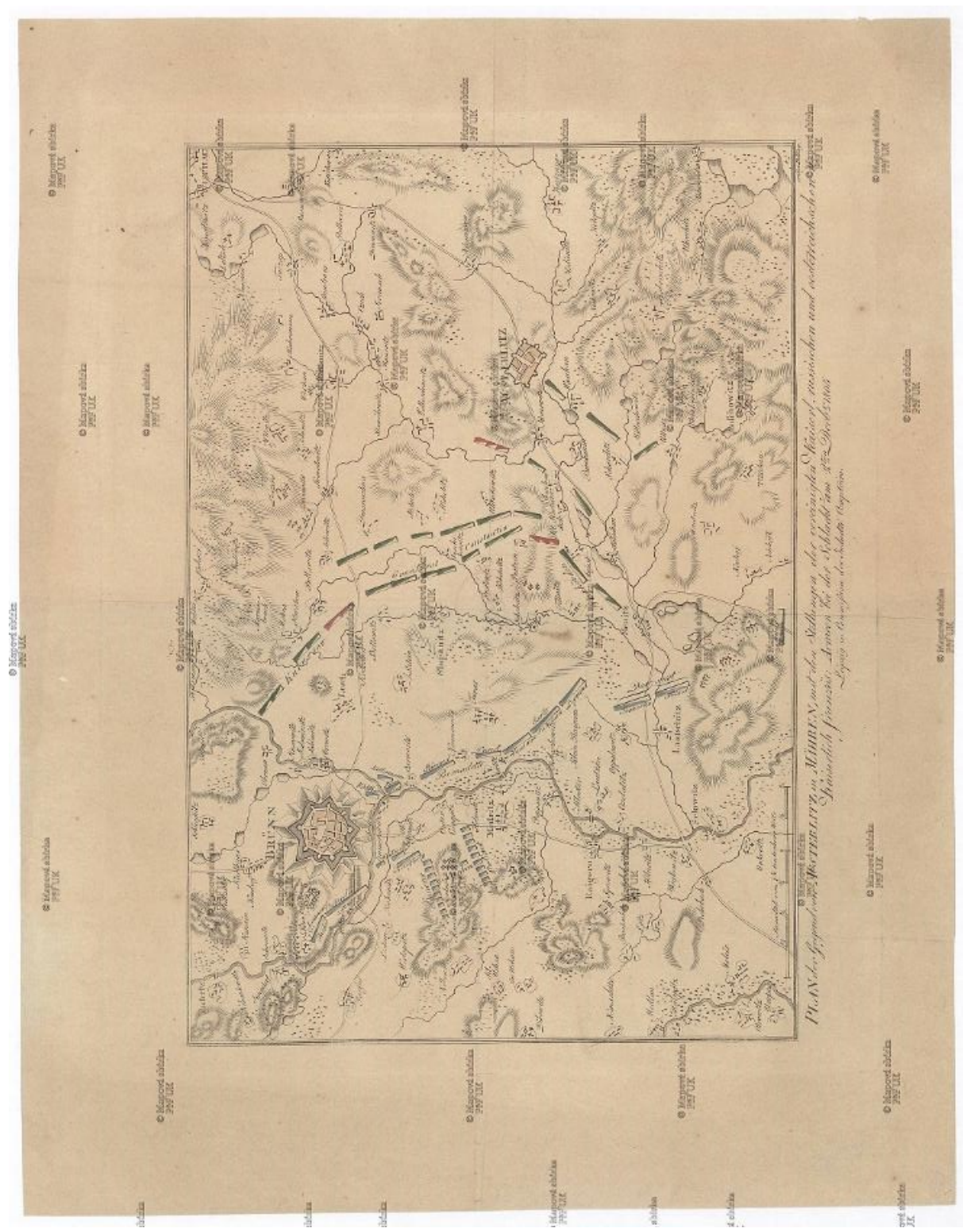
Zdroj: Manuscriptorium – Digital Library of Written Cultural Heritage (2021)

Příloha 3 – Schlacht bei Austerlitz

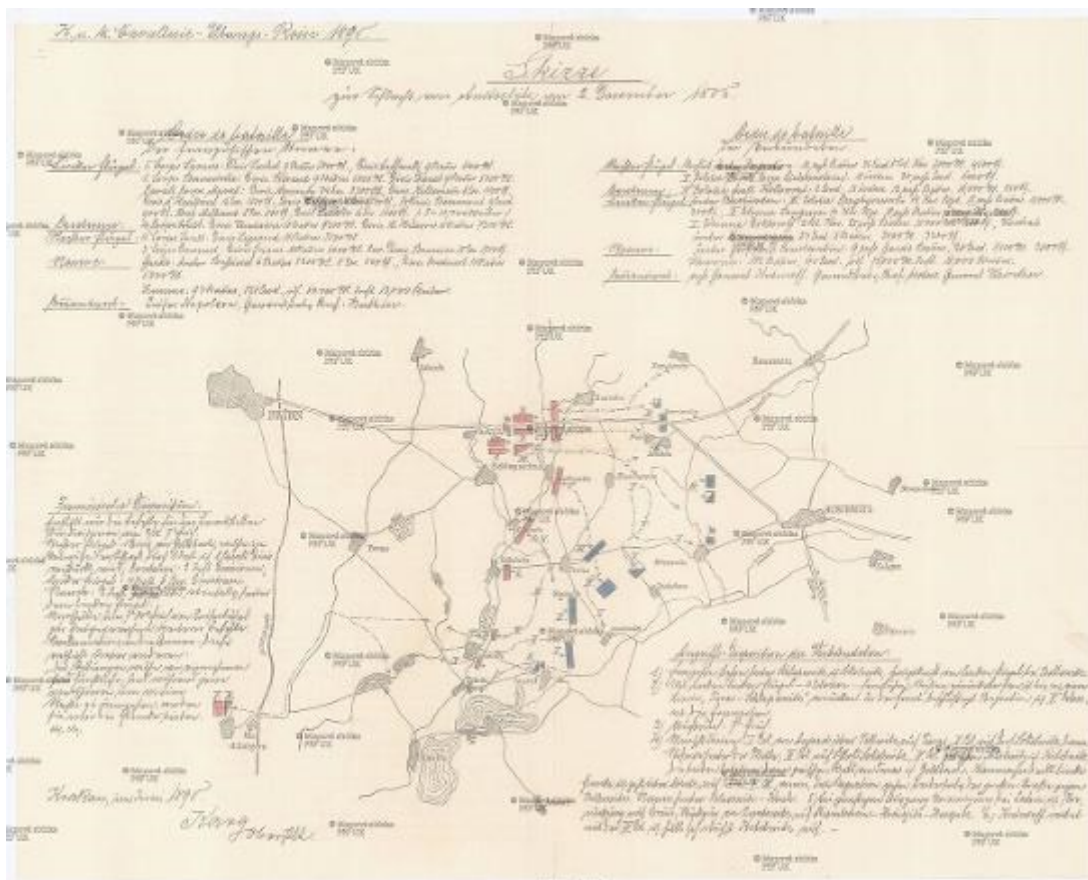
Zdroj: Virtuální mapová sbírka (2016b)

Príloha 4 – Plan der Gegend von Austerlitz in Mähren, mit den Stellungen der vereinigten kaiserl. russischen und österreichischen u. kaiserlich französ. Armeen bei der Schlacht am 2ten Decbr

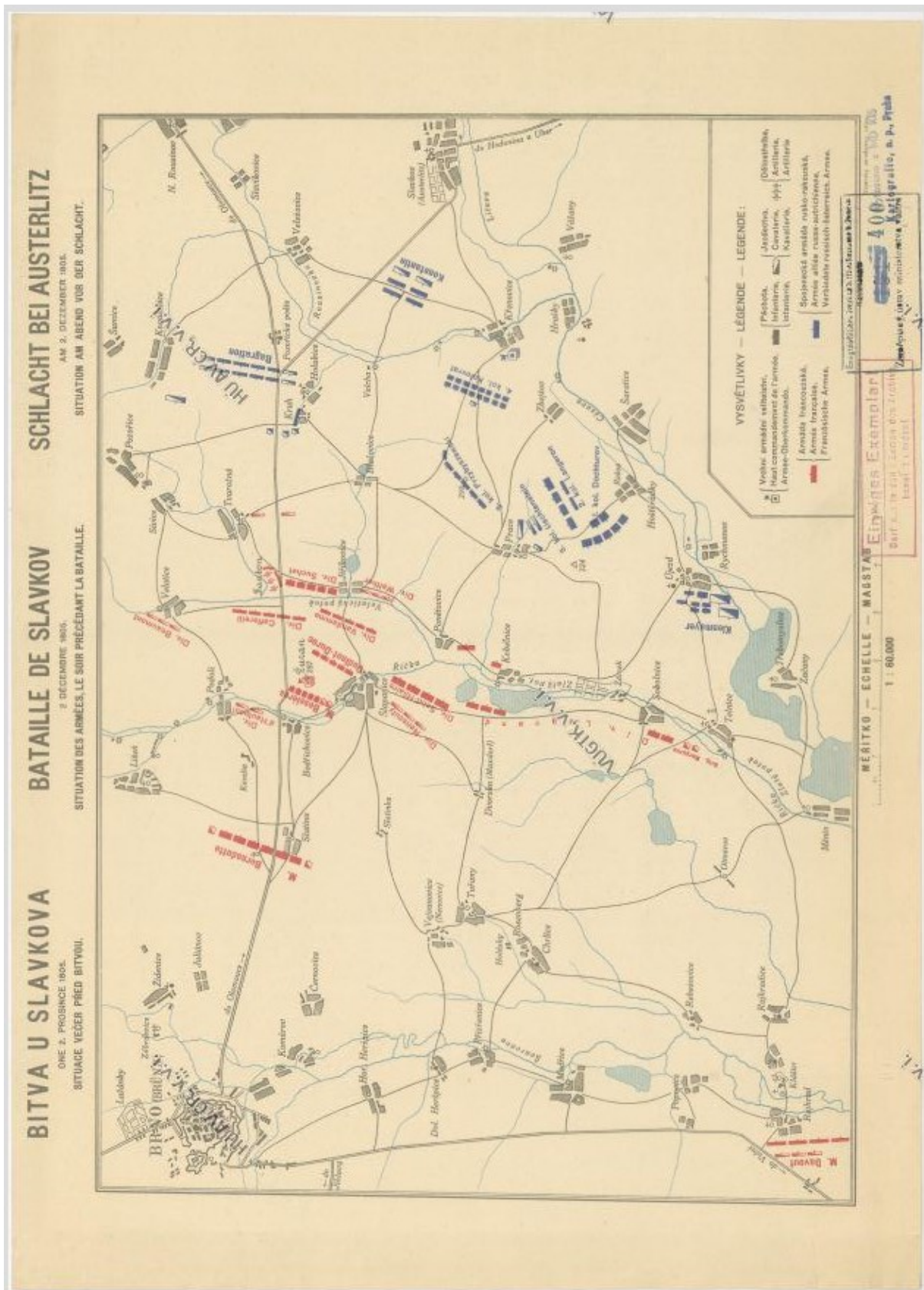
Zdroj: Mapová sbírka PřF UK

Príloha 5 – Skizze zur Schlacht von Austerlitz um 2. December 1805

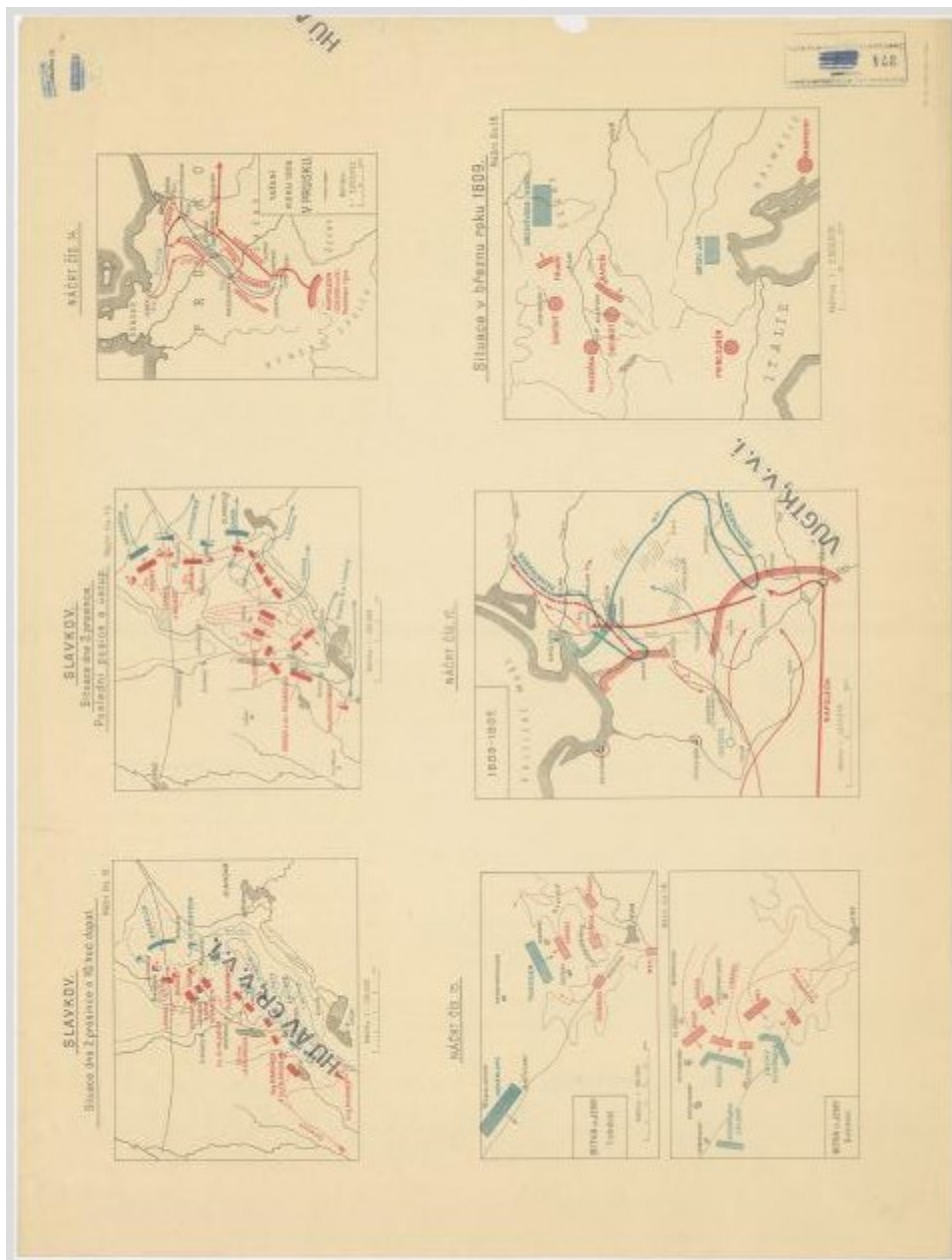
Zdroj: Mapová sbírka PŘF UK

Příloha 6 – Bitva u Slavkova

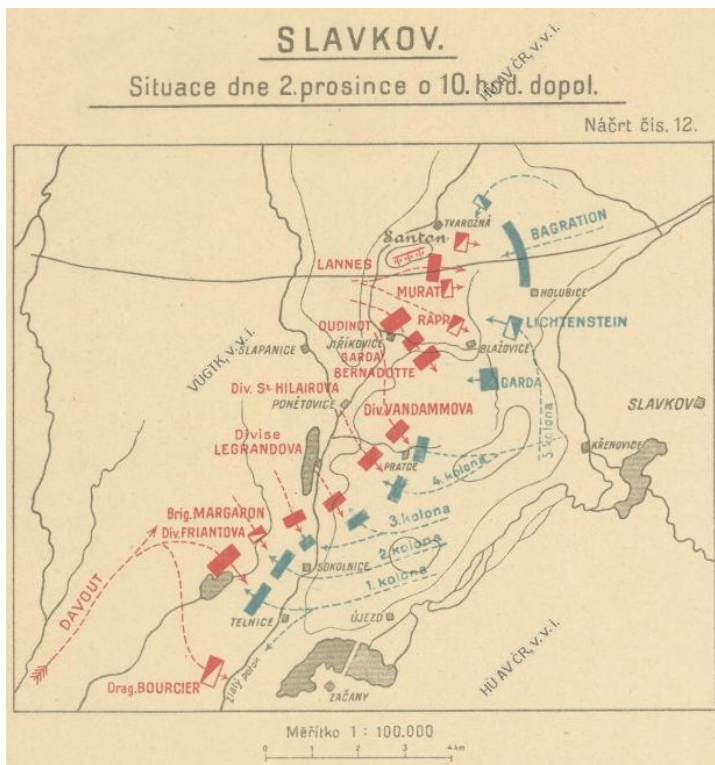
Zdroj: Virtuální mapová sbírka (2016b)

Příloha 7 – [Napoleonské války]

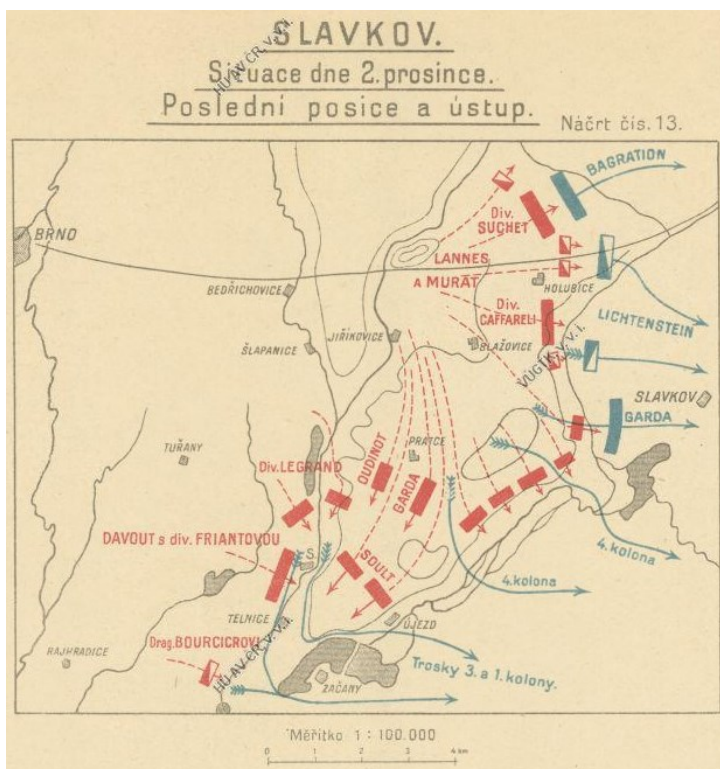
Zdroj: Virtuální mapová sbírka (2016a)

Příloha 8 – Slavkov. Situace dne 2. prosince o 10. hod. dopol.

Zdroj: Virtuální mapová sbírka (2016a, výřez)

Příloha 9 – Slavkov. Situace dne 2. prosince. Poslední posice a ústup.

Zdroj: Virtuální mapová sbírka (2016a, výřez)

Příloha 10 – Zahraniční digitalizované mapové sbírky, které jsou v Databázi digitalizovaných mapových sbírek na dms.euweb.cz

	Zahraniční digitalizované mapové sbírky
1	Abteilung Handschriften, Alte Drucke und Landeskunde. Sächsische Landesbibliothek Staats und Universitätsbibliothek Dresden
2	Cartesius. Koninklijke Bibliotheek van België
3	Cartoteca de Catalunya. Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya
4	Collection of maps and drawings of the Dutch National Archives
5	Collection of maps, plans and views. The British Library
6	Département des Cartes et plans. Bibliothèque Nationale de France
7	Geography and Cartography Reading Room. The National Library of Estonia
8	Harvard Map Collection. The Harvard University
9	Kansalliskokoelman karttakokoelma. The National Library of Finland
10	Library Map Collection. The University of Manchester
11	Lionel Pincus and Princesse Firyal Map Division. The New York Public Library
12	Map and Geospatial Information Center. Lewis Science Library. The Princeton University
13	Map Collection. The National Library of Latvia
14	Map Collection. The National Library of Scotland
15	Map Collection. The Royal Danish Library
16	Map Department. The Hungarian National Széchényi Library
17	Map Department. Zentralbibliothek Zurich
18	Maps. The National Archives of Estonia
19	Oddział Zbiorów Kartograficznych. Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu
20	Special Collections Department. The National Library of Serbia
21	Special Collections, Collections of Maps and Atlases. Leiden University Library

Zdroj: Databáze digitalizovaných mapových sbírek (2021)

Příloha 11 – Plan de la bataille d'Austerlitz

Zdroj: Gallica – The BnF digital Library (2009)

Príloha 12 – Carte du Théâtre de la Guerre en Allemagne, en Autriche et en Italie

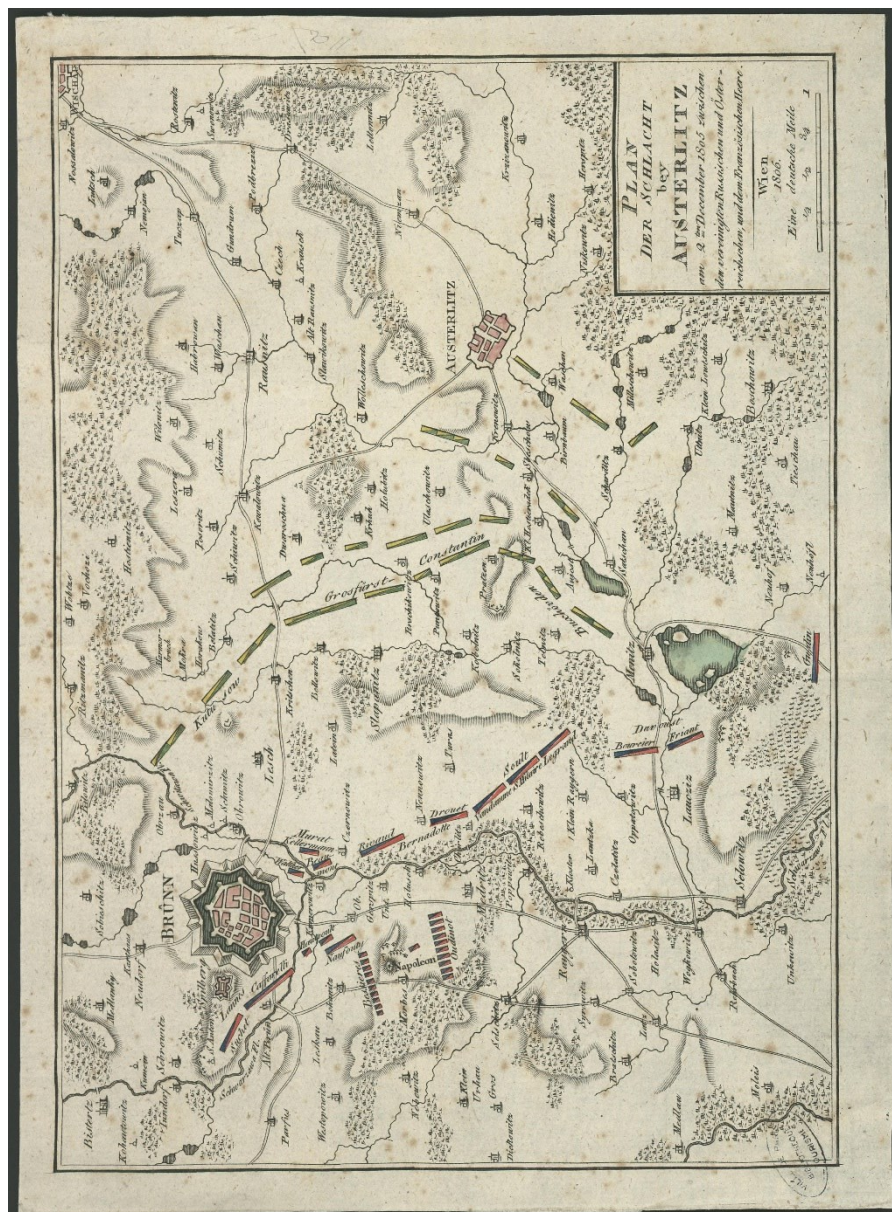
Zdroj: Gallica – The BnF digital Library (2015)

Příloha 13 – Plan de la Bataille d'Austerlitz

Zdroj: Gallica – The BnF digital Library (2015, výřez)

Príloha 14 – Plan der Schlacht bey Austerlitz am 2ten December 1805 zwischen den vereinigten Russischen und Österreichischen, und dem Französischen Heere

Zdroj: Bibliothèques patrinomiales Paris (2017a)

Príloha 15 – Plan de la Bataille d'Austerlitz

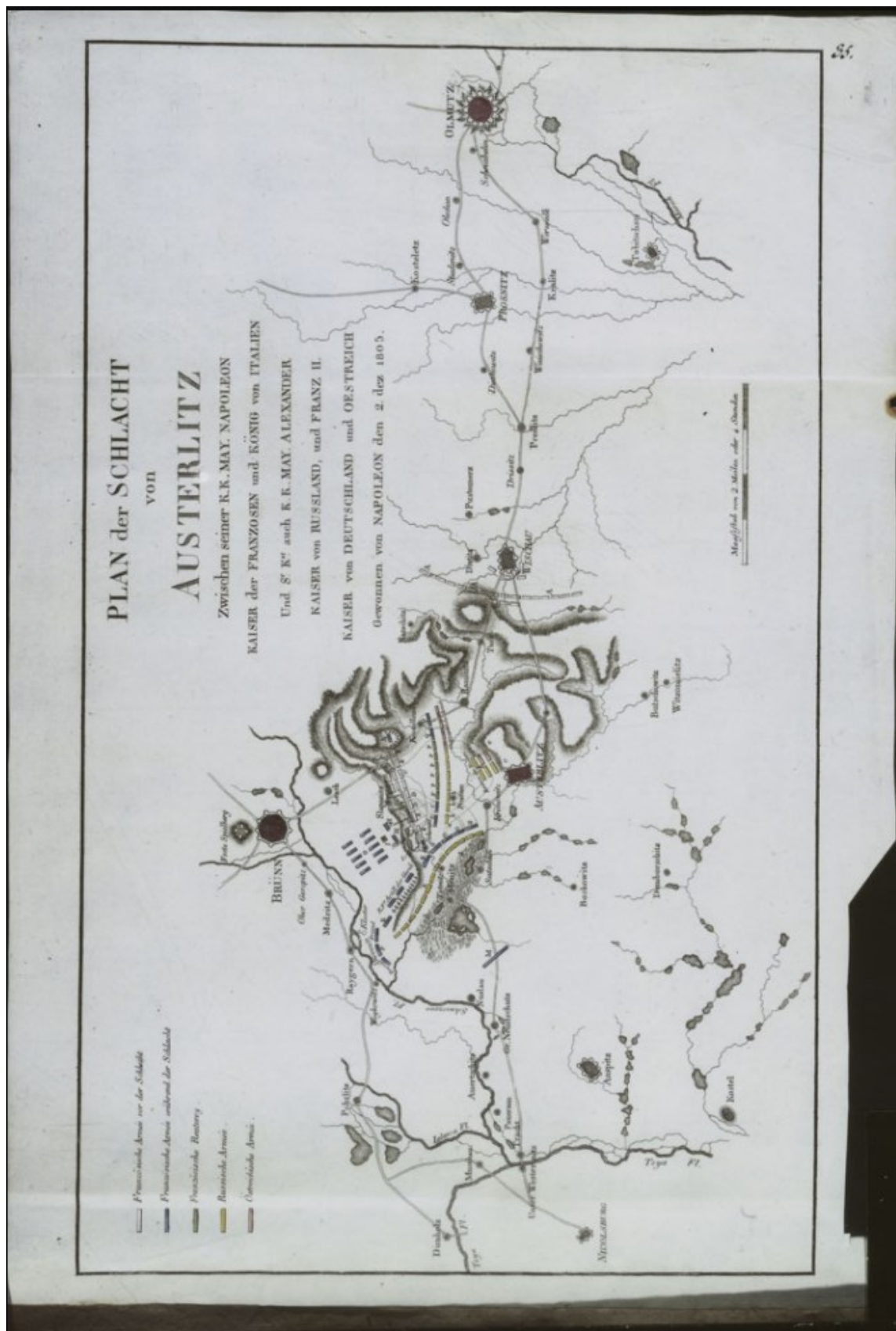
Zdroj: Gallica – The BnF digital Library (2001)

Príloha 16 – Bataille d'Austerlitz, 2 décembre 1805

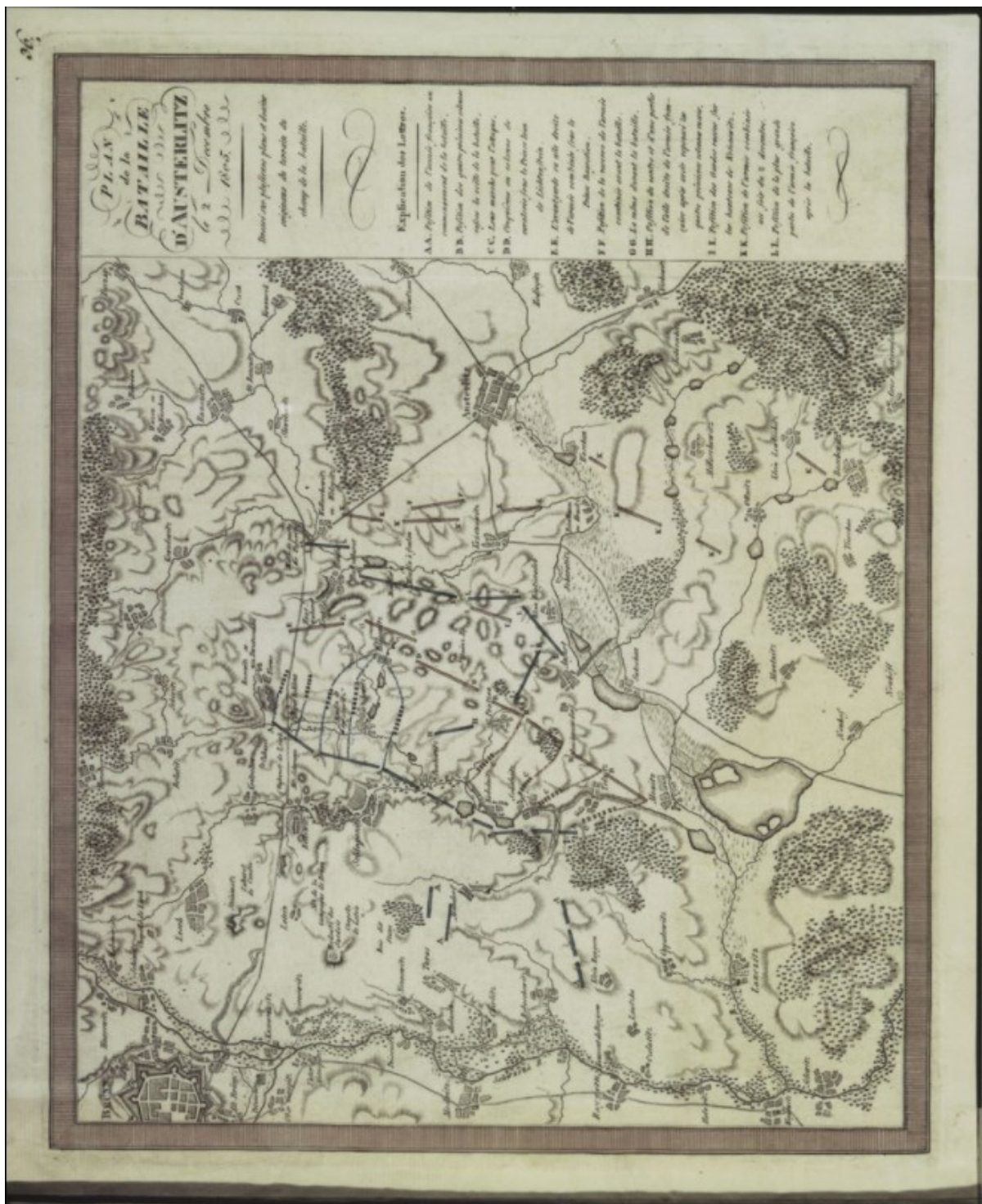

Zdroj: Bibliothèques patrinomiales Paris (2017b)

Príloha 17 – Plan der Schlacht von Austerlitz

Zdroj: Swiscovery (2021)

Zdroj: Swisscovery (2021)